

Politechnika Łódzka

Instytut Informatyki

PRACA DYPLOMOWA MAGISTERSKA

Badanie doświadczenia użytkownika a mechaniki gry mobilnej

Wydział Fizyki Technicznej, Informatyki i Matematyki Stosowanej (12)

Promotor: dr hab. inż. Piotr Napieralski

Dyplomant: Hubert Marcinkowski

Nr albumu: 214942

Kierunek: Informatyka

Specjalność: Grafika Komputerowa i Multimedia

Łódź, 20.08.2018r.

Instytut Informatyki

90-924 Łódź, ul. Wólczańska 215, *budynek B9*

tel. 042 631 27 97, 042 632 97 57, fax 042 630 34 14 email: office@ics.p.lodz.pl

Spis treści

1	Wstęp	3
2	Cel, założenia oraz zakres pracy	4
3	Grywalność w grach mobilnych	5
3.1	Heurystyka	5
3.2	Mechanika gry	5
3.3	Doświadczenie użytkownika	5
3.4	Użyteczność	6
3.4.1	Mierzenie użyteczności	6
3.5	Grywalność	7
4	Stan techniki	9
4.1	Dziesięć heurystyk Nielsena	9
4.2	Heurystyki PLAY	9
4.3	Playability Heuristics for Mobile Games	10
4.4	Evaluation of mobile games using playability heuristics	10
4.5	Usability Evaluation of Mobile Game Applications: A Systematic Review	11
4.6	Evaluation of Mobile Games with Playability Heuristic Evaluation System	11
4.7	Podsumowanie	11
5	Badanie przyswajania mechanik gry	13
5.1	Założenia	13
5.2	Gra mobilna	13
5.2.1	Samouczki	14
5.3	Heurystyki	16
5.4	Rodzaje interfejsów	18
5.4.1	Interfejs SWIPE 2D	18
5.4.2	Interfejs SWIPE 3D	19
5.4.3	Interfejs CLICK 2D	19
5.4.4	Interfejs CLICK 3D	19
5.5	Struktura badania	20
5.5.1	Czas absolutny	22
5.5.2	Czas kuli	22
5.5.3	Czas myślenia	22
5.5.4	Ilość obrotów	22
5.5.5	Ilość dotknięć ekranu	23
5.6	Wyniki referencyjne	23
5.7	Podwójna analiza	24

6	Wyniki	25
6.1	Warunki	25
6.2	Interfejs SWIPE 3D	26
6.3	Interfejs SWIPE 2D	26
6.4	Interfejs CLICK 3D	26
6.5	Interfejs CLICK 2D	26
6.6	Analiza wyników	26
6.6.1	Czasy przejść poziomów	26
6.6.2	Popełniane błędy	33
6.6.3	Różnice pomiędzy podejściami	37
7	Wnioski	42
7.1	Hipoteza 1	42
7.2	Hipoteza 2	42
7.3	Hipoteza 3	43
7.4	Wynik	44
8	Podsumowanie	45
9	Abstract	
10	Bibliografia	
11	Spis rysunków	
12	Zawartość płyty	

1. Wstęp

Rynek gier mobilnych - wartość 35.3 miliardów dolarów amerykańskich (2017) [11]. Jest to największa część całego rynku - 32 procent, podczas gdy gry na komputery stacjonarne to zaledwie 23 procent.

Projektowanie interfejsów jest tematyką bardzo złożoną i nadzwyczaj kluczową w procesie tworzenia aplikacji, w tym, między innymi, gier komputerowych. Złe zaprojektowanie tej części w prosty sposób może przyczynić się do całkowitego braku zrozumienia całego przesłania gry przez użytkowników. Istnieje wiele metodologii mających na celu analizę jakości stworzonego projektu - od metod całkowicie subiektywnych po takie, które stawiają za zadanie sprowadzenie jak największej części elementów do postaci parametrycznej.

- Trudne zadanie związane z tym, że poszukiwany jest pewien zbiór reguł, który ułatwiłby proces projektowania. - Część z przedstawianych rozwiązań wybitnie nie pasuje do dziedziny mobilek - Problemy związane z projektowaniem dla mobilek - Przygotowane zostały heurystyki, które mają na celu dokładne określenie jakie warunki aplikacja musi spełniać, by mogła zostać dobrze odebrana przez użytkowników - coś o tym, że użytkownik w czasie gry często zostaje postawiony przed przyswojeniem bardzo abstrakcyjnego zadania w celu zrozumienia, a co za tym idzie grania w daną grę

W pracy tej opisane zostało badanie mające na celu zweryfikowanie wpływ spełniania tych heurystyk na pozna

2. Cel, założenia oraz zakres pracy

Celem tej pracy było zbadanie wpływu określonych heurystyk dotyczących projektowania interfejsów na jakość przyswajania nowych mechanik gry mobilnej, która z nich korzysta. Badaniu podane zostały zasady, które odnoszą się do użyteczności tworzonych aplikacji.

Ustalanie heurystyk ma na celu określenie wytycznych, za pomocą których deweloperzy gier są już w stanie określić, czy przygotowywany przez nich projekt ma szansę spodobać się odbiorcom. Spodziewać się można, że przy porównaniu dwóch aplikacji zajmujących się jednym zagadnieniem, gdzie jedna z nich spełnia większą ilość heurystyk użyteczności z zadanego zakresu to poprawnie wykonane testy wykażą, że jest ona bardziej użyteczna. Cecha ta definiuje między innymi stopień wydajności z jaką użytkownik jest w stanie zrozumieć prezentowane mu przez aplikację treści. Oznaczać to może, że badając, jakie heurystyki spełnia dana gra, jesteśmy w stanie oszacować jak zrozumiała mogła by ona być dla jej docelowego użytkownika.

Bazując na tych założeniach, praca ta ma na celu sprawdzenie następujących hipotez:

1. Zrozumienie mechanik gry mobilnej przychodzi użytkownikom łatwiej dla gier spełniających więcej heurystyk użyteczności.
2. Użytkownicy popełniają mniej błędów w wypadku gier spełniających więcej heurystyk użyteczności
3. Użytkownicy grający w grę spełniającą mniej heurystyk użyteczności osiągają gorsze wyniki od tych, którzy grają w wersję spełniającą ich więcej.

Co rozumiemy przez "zrozumienie mechanik"

W celu ich przetestowania przeprowadzone zostało doświadczenie, w którym za pomocą testów rozgrywki (ang. *playtesting*) badane były cztery wersje tej samej gry mobilnej w różnym stopniu spełniające wybrane heurystyki odnoszące się do użyteczności gier. Dane z każdego testu były zapisywane automatycznie przez aplikację do pliku a następnie zostały one przeniesione do arkusza kalkulacyjnego, gdzie wykonano ich analizę. Wyniki opracowano i przedstawiono w postaci czytelnych dla osób postronnych wykresów.

3. Grywalność w grach mobilnych

Przed rozpoczęciem analizy kluczowym zdaje się dokładne wyjaśnienie podstawowych pojęć, jakie wykorzystywane są w tej pracy. W tym rozdziale wyjaśnione zostanie co definiowane jest jako mechanika gry, doświadczenie użytkownika, czym jest grywalność i użyteczność a także przybliżone będą ograniczenia i przeszkody związane z rozgrywką na urządzeniach mobilnych.

3.1 Heurystyka

Mianem heurystyk określa się zestaw zasad, których przeznaczeniem jest zwiększenie prawdopodobieństwo rozwiązania określonego problemu [18]. Służą one jako pomoc przy rozwiązywaniu problemów przy pomocy eksperymentalnych metod. W przypadku metod mierzących użyteczność skupiają się one na zagadnieniach, które sprawiają problemy podczas interakcji [13] [12].

3.2 Mechanika gry

Mechaniki gry zdefiniować można jako zestaw reguł zaprojektowanych w celu zapewnienia użytkownikowi interakcji ze stanem gry. Zestawienie różnych mechanik rozgrywki określa stopień skomplikowania jak również ilość akcji, których wykonanie wymagane jest od użytkownika. Innymi słowy określić je można jako zbiór zasad, które pozwalają graczowi na postęp w przestrzeni gry. [4]

3.3 Doświadczenie użytkownika

Pojęciem doświadczenia użytkownika (*User Experience* - UX) opisuje się całość wrażeń, z którymi spotyka się osoba podczas procesu użytkowania określonego produktu bądź usługi. Pod tym pojęciem zawierają się wszelkie aspekty interakcji człowiek-komputer oraz wrażenia osoby użytkującej dotyczące takich aspektów systemu jak na przykład łatwość w użyciu czy wydajność. Wyróżnia się trzy czynniki wpływające na UX: system, użytkownik oraz kontekst użycia. [5] Celem projektowania dobrego UX jest osiągnięcie jak największej produktywności przy pracy z systemem, czyli innymi słowy - spełnienie oczekiwań użytkownika. Ważnym aspektem poprawnie zaprojektowanego UX jest również to, by korzystanie z przygotowanego systemu było przyjemne i proste. Projektowania doświadczenia użytkownika się między innymi w celu wyeliminowania błędów interfejsów, czy zmniejszenia ilości operacji, które wymagane są do wykonania określonego zadania. [16]

3.4 Użyteczność

Użyteczność definiowana jest jako podatność danej aplikacji do bycia używaną przez ludzi prosto i wydajnie [14]. Jest to swojego rodzaju miara pozwalająca na określenie stopnia, w jakim dany produkt może być zrozumiany i wykorzystywany. Określa ona również jak bardzo aplikacja jest zachęcająca dla użytkowników, którzy jej używają w określonym środowisku. [8]

Można wyróżnić siedem podstawowych czynników użyteczności: [7]

1. Bezmyślność (ang. *learnability*) - określa jak łatwo użytkownik jest w stanie wykonać postawione mu przez grę zadanie za pierwszym podejściem oraz jak szybko jest w stanie polepszyć uzyskany wynik.
2. Wydajność (ang. *efficiency*) - definiuje czas, jaki potrzebny jest doświadczonemu użytkownikowi na wykonanie zadania.
3. Zapamiętywanie (ang. *memorability*) - miara oznaczająca łatwość, z jaką użytkownik potrafi wrócić do gry po pewnej przerwie.
4. Błędy (ang. *errors*) - ilość błędów gry, jakie użytkownik popełnia w trakcie rozgrywki.
5. Satysfakcja użytkownika (ang. *user satisfaction*) - określa nastawienie użytkownika do gry
6. Prostota (ang. *simplicity*) - stopień swobody z jakim wykonywać można zadania w grze. Odnosi się zwykle do nawigacji w różnego rodzaju ekranach menu.
7. Czytelność (ang. *readability*) - określa jak łatwo użytkownik jest w stanie zrozumieć zawartość gry.

Wyróżnia się dwie główne metodologie mierzenia użyteczności: testowanie poprzez rozgrywkę (ang. *play-testing*) oraz opinie ekspertów (ang. *expert review*).

3.4.1 Mierzenie użyteczności

Testowanie poprzez rozgrywkę zakłada, iż testowanie odbywa się przez osoby z grupy docelowej tworzonego produktu [12]. Wchodzą oni w interakcję z aplikacją a ich zachowanie i wrażenia z rozgrywki są zbierane przez samą grę lub przez obserwujących ich badaczy. Metoda ta pozwala na bezpośrednie zaobserwowanie przez deweloperów w jaki sposób gracze wykonują polecenia, które przekazywane im są za pośrednictwem aplikacji. Zauważyć jednak należy wiele przeszkód, które nie pozwalają na określenie tego sposobu sprawdzania użyteczności jako bardzo przystępnego. Przygotowanie odpowiedniego środowiska do przeprowadzenia badania niejednokrotnie może wiązać się z dużymi nakładami pieniężnymi jak i czasowymi. Testowanie przez graczy spoza zespołu deweloperskiego nie pozwala na uzyskanie wymiernych wyników do czasu, aż dostępny jest działający prototyp aplikacji. Musi on zwykle być wycinkiem zawierającym wszelkie właściwości, którymi cechować się ma finalna wersja gry. Problem zwiększa się w przypadku, gdy podczas takich testów na jaw wychodzą błędy związane z grywalnością produktu. Próba ich naprawy nierzadko oznaczać może konieczność wprowadzenia poważnych zmian w projekcie, co z kolei prowadzi do poniesienia dużych kosztów przez

deweloperów. Zignorowanie tych problemów również jest ryzykowne, gdyż istnieje szansa na to, iż mogą one wpłynąć negatywnie na wrażenia związane z rozgrywką [10].

Z tego też powodu przez wielu badaczy testowanie za pomocą opinii ekspertów jest dużo bezpieczniejszym podejściem [17]. W tym wypadku rzadko zdarza się, by użytkownicy z grupy docelowej brali udział w badaniu. Testerami jest tu dwóch lub więcej ekspertów biegłych w dziedzinie użyteczności aplikacji [13]. Zwykle zakresy ich ekspertyz są zbiorami jak najbardziej rozłącznymi tak, by uzyskać jak największy obszar oceny. Przeprowadzają oni niezależne testy w oparciu o ogólnie przyjęte heurystyki i następnie porównując swoje notatki podejmują finalną decyzję odnośnie danej aplikacji. Dużą zaletą tej metody jest szybkość, z jaką otrzymać można pełną ocenę użyteczności gry. Ekspertci dysponując dużym zakresem wiedzy w sprawdzanej dziedzinie są w stanie przeprowadzić pełną ewaluację w zaledwie kilka godzin używania zarówno funkcjonalnych prototypów jak i takich, które w małym stopniu odwzorowują finalny produkt (papierowe makiety, koncepty czy nawet same opisy interakcji).

Wybór metody, którą należy obrać do analizy często zależy od czynników takich jak ilość czasu i pieniędzy, jakie można zainwestować w proces testowania użyteczności. W wypadku, gdy niedobór środków, które można na taką ocenę przeznaczyć jest czynnikiem pomijalnym najlepszym rozwiązaniem jest hybryda tych rodzajów badań. Pozwala to na połączenie ich zalet jednocześnie minimalizując ich wady.

3.5 Grywalność

Grywalność określić można jako zestaw własności, które opisują doświadczenie gracza (ang. *Player Experience*) przy użyciu określonego systemu growego, którego głównym celem jest zapewnienie rozrywki poprzez jego użytkowanie zgodnie z jego przeznaczeniem. [15] Odnosi się do jakości samej gry. Jest to pojęcie często używane zarówno w procesach projektowania jak i analizy gier pod względem ich reguł, mechanik czy zadań stawianych przez nie graczom. Na grywalność wpływa bardzo wiele czynników związanych z samą rozgrywką, jak na przykład responsywność na akcje gracza czy intensywność interakcji. Grywalność składa się z trzech komponentów: podstawowych mechanik (zasady oraz zadania, które użytkownik ma wykonać), narracji oraz interaktywności (zestaw elementów, które są widoczne dla gracza i z którymi może wejść w interakcję w przestrzeni gry). [16]

Jak można zauważyć, pojęcie grywalności jest ściśle powiązane z użytecznością. Zaznaczyć jednak należy, że w kontekście gier, jest ono dużo dokładniejsze. Mierzy ono nie tylko jak dobrze gracz jest w stanie wykonywać zadania, ale również to, czy odczuwa w trakcie wykonywania tych operacji przyjemność. Aspekty miary, jaką jest grywalność nie są ściśle określone dla każdej gry. Oznacza to, że w zależności od gatunku do jakiego przypisana jest dana aplikacja, przypisać można różne wagi poszczególnym jej aspektom.

Zarówno jak w przypadku użyteczności, wyróżnić można siedem czynników charakteryzujących grywalność:

1. Efektywność - czas i środki, jakie potrzebne są, by zaoferować graczom przyjemne doświadczenia z wykonywania zadań postawionych przez grę.
2. Bezmyślność (ang. *learnability*) - stopień w jakim gracz jest w stanie zrozumieć i nauczyć się systemów i mechanik gry. Zauważyć należy, że w przypadku gier

nie zawsze wskazane jest, by gracze zrozumieli wszystkie zasady w nich panujące. Niekiedy krzywa uczenia projektowana jest w taki sposób, by wymusić na graczowi posiadanie zadanych umiejętności, by posunąć się dalej w rozgrywkę.

3. Zanurzenie - określa w jakim stopniu zawartość danej gry jest wiarygodna do tego stopnia, że gracz bezpośrednio wczuwa się w wirtualny świat. Oznacza to, że podczas wykonywania wymaganych interakcji użytkownik czuje się częścią tego świata.
4. Satysfakcja - przyjemność pochodząca z grania w grę bądź wynikająca z jakiegoś określonego aspektu gry. Wyróżnić można tu zarówno zabawę, jaką odczuł użytkownik podczas rozgrywki, ale także zawód którego mógł doznać przy wykonywaniu wybranych zadań.
5. Motywacja - zestaw charakterystyk gry, który zachęca gracza do wykonywania określonych akcji i kontynuowania dalszej rozgrywki po ich wykonaniu. Zaliczać się do nich mogą chociażby nagrody w postaci zasób kluczowych dla danej gry, które wręczane są użytkownikowi po spełnieniu zadanego warunku.
6. Emocje - odnosi się do bezwarunkowych impulsów, jakie odczuwa gracz w odpowiedzi na stymulant w postaci gry.
7. Socjalizacja - zestaw parametrów gry, które zachęcają do współpracy, bądź interakcji między użytkownikami. Ten rodzaj wspólnych doświadczeń sprawia, iż dzięki relacjom, które nawiązywane są podczas grania, gracze doceniają grę w zupełnie innym wymiarze

4. Stan techniki

Gry komputerowe są bardzo charakterystyczną formą aplikacji. Wymagane od nich jest nie tylko to, żeby wykonywały jakieś zaprogramowane reakcje, czy obliczenia, ale także to, by gdy używane są przez grupę użytkowników docelowych w określonym środowisku było dobrą rozrywką. Duży nacisk przy produkcji stawiany jest zatem w poprawne ich zaprojektowanie. W dziedzinie projektowania trudno jednak stwierdzić, w którym momencie można zakończyć ten etap tworzenia produktu.

4.1 Dziesięć heurystyk Nielsena

Poszukiwano zatem zestawu zasad, które spełnić powinna gra. Znalezienie takowych oznaczać by mogło, że dokładniejsze ich wypełnianie daje większe szanse na odniesienie sukcesu. W 1990 roku Nielsen i Molich [13] zaproponowali zestaw dziesięciu heurystyk, które powinny być spełniane przy projektowaniu interfejsu użytkownika. Zaliczały się w nich między innymi konieczność informowania odbiorcy o statusie systemu, czy niedopuszczanie do tego, by odbiorca mógł popełnić jakikolwiek błąd w procesie użytkowania aplikacji. Zasady te były rozwijane przez lata i przez wielu uważane są jako absolutna podstawa przy projektowaniu.

4.2 Heurystyki PLAY

Projektowanie gier zakłada jednak czasem cele inne niż to, czy interfejs jest prosty w użyciu i czy udostępnia proste wykonywanie zadań, gdyż gry zwykle nie są nakierowane na to, by wymagać od użytkownika wykonywania jedynie jakichś ściśle określonych zadań. Dla tego rodzaju aplikacji celem może być stworzenie świata, w którym użytkownik może się łatwo zanurzyć bądź też zapewnienie odpowiedniej dozy rozrywki i wyzwania. Z tego też powodu Heather Desurvire wraz z Charlotte Wiberg przygotowały zestaw heurystyk, który uwzględniał te aspekty [2]. Wyniki oparte zostały o badania przeprowadzone w środowisku graczy. Zostało udowodnione, że zebrane wówczas dane pozwalają na określenie wypracowanych zasad jako pomocne w procesie projektowania gier. Późniejsze testy pokazały jednak pewną wadę opracowanego systemu. Okazało się, że przydatny jest tylko w ściśle określonych warunkach. Autorzy nie uwzględnili różnorodności gier komputerowych, którą zauważyć można w takim aspekcie jak chociażby ich gatunek.

Trzy lata później postanowili naprawić swój błąd proponując rozwiązanie, które zawierałoby w sobie takie heurystyki, które mogły by być zaaplikowane do każdej gry przy zaaplikowaniu określonej ramy koncepcyjnej [3]. Opracowane zasady pomocne miały w całości procesu projektowania lecz ich największa wartość objawiać się powinna na po-

czątku fazy konceptu, gdzie zmiany w projekcie są najmniej kosztowne. By udowodnić, że przedstawione przez nich Heurystyki PLAY można przekształcić tak, by odnosiły się one do ściśle określonych zakresów poruszanej tematyki. Zaproponowali zatem rozwiązanie, które aplikować można do gier typu RTS (Real-Time Strategy), FPS (First Person Shooter) oraz do gier akcji. Z zebranych przez siebie danych wyznaczyli zestaw zasad, które w ramach zadanych gatunków, pozwolić miał na rozróżnienie między dobrymi i złymi grami.

4.3 Playability Heuristics for Mobile Games

Bardzo szybko okazało się, że sporządzone heurystyki w przypadku gier tworzonych na urządzenia mobilne mają znacznie mniejsze przełożenie. W przypadku projektowania użyteczności na tę platformę pod uwagę trzeba brać między innymi takie czynniki jak to, czy finalny produkt czytelny będzie w każdym środowisku, w którym gracze mogą po niego sięgnąć. W przypadku aplikacji na urządzenia stacjonarne pozwolić sobie można na mniejszą ocenę takich aspektów jak ten czy element, z którymi można wejść w interakcję są w dużym kontraście względem otoczenia. W przypadku gier na telefony i tablety spodziewać się można, że gracz może zechcieć zagrać w bardzo niesprzyjających warunkach. Również sposób, w jaki dochodzi do interakcji na tych urządzeniach znacznie odbiega od tego, którego zaobserwować można na większości komputerów. Chcąc poinformować aplikację o swoich intencjach gracz musi dotknąć ekranu, nierzadko w ten sposób przesłaniając sobie na chwilę znaczną jego część. Próba zaspokojenia zapotrzebowania na sporządzenie reguł do których projektanci gier mogliby się stosować dla tego typu produkcji została podjęta już w 2006 roku przez Hannu Korhoneną oraz Elinę Koivisto [9]. W swojej publikacji przedstawili zestaw heurystyk, który stosowany mógł być dla dowolnej gry mobilnej. Starali się w nim zawrzeć takie elementy, by móc zapewnić aby gra była dla użytkownika wygodna i niezawodna, gdyż tylko w taki sposób może on czerpać przyjemność z grania w nią. Zauważyli, że twórcy powinni zwracać uwagę na to, by w każdym momencie gracz wiedział, jaki dokładnie jest cel jego rozgrywki, gdyż konieczne według nich jest to dla uzyskania przyjemnego doświadczenia z gry.

4.4 Evaluation of mobile games using playability heuristics

Zauważyć należy, że od czasu przygotowania artykułu przez badaczy z Centrum Badań Nokii minęło 12 lat. Przez ten czas gry mobilne stały się dużo bardziej złożone, co znacznie zbliżyło je do gier, które tworzone są na jednostki stacjonarne. W 2012 roku grupa badaczy z Indyjskiego Instytutu Technologii sprawdzili, czy zaproponowane przeszło sześć lat wcześniej heurystyki mają wpływ na sukces, jaki odnosi aplikacja na rynku gier mobilnych [10]. W teście wzięto pod uwagę cztery różne produkcje z gatunku gier wyścigowych. Ku zaskoczeniu autorów okazało się, że nawet gry, które osiągają wysokie nmoty w sklepach nie spełniają niektórych z ogólnie przyjętych heurystyk. Doprowadziło to do wniosku, że nie wszystkie heurystyki są tak samo ważne i być może powinno się przypisać im odgórne wagi. Innym powodem, dla którego nie udało się uzyskać autorom jednoznacznego powiązania pomiędzy sukcesem gry, a procentem

spełnianych przez nią heurystyk mogło okazać się zbyt mało dokładnie przeprowadzone badanie. Zbyt mała próbka badanych produkcji mogła mieć znaczny wpływ na wyniki badań.

4.5 Usability Evaluation of Mobile Game Applications: A Systematic Review

Wszelkie opisane w ten sposób heurystyki oraz sposoby mierzenia użyteczności okazywały się jednak w dalszym stopniu niewystarczające. Artykuły dotyczące tej tematyki były porzucane i niepowiązane ze sobą. Próbę rozwiązania tego problemu podjęli badacze z uniwersytetu Utara w Malezji. W 2015 roku opublikowany został artykuł będący dogłębnym przeglądem artykułów zajmujących się ewaluacją gier mobilnych [7]. Opracowanych zostało przeszło 21 niezależnych badań, co dało możliwość unormowanie podstawowych pojęć, które są wykorzystywane. Przedstawione w nim zostały koncepcje, czynniki i metodologie ewaluowania użyteczności gier mobilnych. Wyróżnionych zostało siedem podstawowych czynników, które należy sprawdzać w przypadku badań w tym zakresie: bezmyślność, wydajność, zapamiętywanie, błędy, satysfakcja, prostota oraz zrozumiałość. Autorzy zaobserwowali również, że najchętniej stosowanymi metodologiami mierzenia użyteczności są recenzje ekspertów oraz testy użytkowników.

4.6 Evaluation of Mobile Games with Playability Heuristic Evaluation System

Grupa badaczy z z Uniwersytetu PETRONAS zauważyła, iż obecne sposoby sprawdzania poprawności heurystyk są bardzo czasochłonne. [8] Zaobserwowali, iż istnieje potrzeba na ulepszenie metod ewaluacji poprzez zautomatyzowanie tego procesu. Zaprojektowali w tym celu system *Playability Heuristic Evaluation System* (PHES). Według autorów, podejście do ewaluacji gier powinno być zbliżone do tego stosowanego każdej innej aplikacji. Różnicą na którą zwrócili uwagę jest obecny w tym temacie aspekt grywalności, który wymusza analizowanie również takich czynników, jak przyjemność z rozgrywki. System PHES okazał się akceptowalny. Zmniejszył on czas potrzebny na ewaluację heurystyk w wybranych grach. Zauważyć należy jednak, iż ich rozwiązanie nie pozwalało na całkowity brak grupy ekspertów, którzy oceniali dane produkcje, a ledwie zautomatyzowało niektóre z ich akcji. Również czas który został zaoszczędzony nie spełnił postawionych oczekiwań, gdyż zaobserwowano zysk rzędu 20 procent.

4.7 Podsumowanie

W pracy tej wykorzystane zostaną heurystyki PLAY. Odnoszą się one do projektowania gier jako ogółu i nie wdrażają się w szczegóły związane z aplikacjami mobilnymi, ale opracowany zostanie tylko ich wybrany fragment, który zastosować można również w produkcjach na smartfony. Decyzja ta powodowana jest faktem, iż heurystyki te są uniwersalne i przez wielu ekspertów uważane jako całkowita podstawa w dziedzinie oceny grywalności. W procesie analizy przygotowywanych interfejsów brane pod uwagę

będą również niektóre z czynników definiujących użyteczność w grach mobilnych. Analizowane będą bezmyślność, wydajność, błędy oraz w pewnym ograniczonym sensie - zapamiętywanie. Ocena pozostałych parametrów wiązałaby się z koniecznością wymagania od użytkowników wypełniania specjalnie do tego przygotowanych ankiet, które znacząco wpłynęłyby na długość pojedynczego testu, a co za tym idzie skutkować by mogły mniejszą ilością przebadanych osób.

5. Badanie przyswajania mechanik gry

Sprawdzenie poziomu, w jakim użytkownik zrozumiał mechaniki w grze w którą gra, nie należy do prostych zadań. Na początku wymagane jest odpowiednie sprecyzowanie założeń jakie muszą być spełnione do przeprowadzenia badań. Równie ważnym aspektem jest przygotowanie aplikacji, która jest w stanie zapewnić sprawdzenie podstawowych danych z przebiegu rozgrywki. Następnie należy zaprojektować odpowiednie badanie, które pozwoli na zebranie wyników, które pozwolą na określenie parametrów przebiegów gry.

5.1 Założenia

Gdy użytkownik po raz pierwszy styka się z pewnym rozwiązaniem, którego nigdy wcześniej nie widział w żadnej innej grze, to przed faktycznym zaczęciem rozgrywki musi on najpierw zrozumieć zadaną mu mechanikę. Założyć można zatem, iż to jak dany gracz radzi sobie na tym etapie gry jest ściśle skorelowane z tym jak dobrze rozumie postawione przed nim zadanie. Zbierając odpowiednie dane można zatem wydobyć informację o tym, jaki poziom przystosowania do rozgrywki osiągnął gracz. Przygotowując różne wersje gry spełniające w innym stopniu wybrane heurystyki PLAY będzie zatem możliwe ocenić która z nich zawiera w sobie mechaniki, których gracze musieli spędzić najmniej czasu na nauce.

5.2 Gra mobilna

Na potrzeby badań wykorzystana została mobilna gra *Sphaze*, która należy do gatunku aplikacji logicznych. Przed użytkownikiem stawiane jest abstrakcyjne zadanie doprowadzenia obracających się kul do środka labiryntu składającego się z współcentrycznych pierścieni. Sfery poruszają się jedynie po wyraźnie zarysowanych ścieżkach. Wygląd przykładowego poziomu zawierającego dwie kule oraz trzy pierścienie zamieszczony został na rysunku 5.1.

Osoba grająca nie ma wpływu na ruch sfer, jedynie na obrót pierścieni planszy. Każda rotacja na tych elementach powoduje zmianę połączeń między ścieżkami na nich się znajdującymi. Kule cały czas poruszają się do przodu, chyba że spotkają na swojej drodze skrzyżowanie. Wybierają wtedy ścieżkę, którą zdefiniować można jako "najbardziej prawą". Oznacza to, mając możliwość skreślenia w prawo, zawsze wybiorą tą opcję. Gdy nie ma możliwości obrotu w prawo, sprawdzane jest, czy dostępna jest ścieżka na wprost. W następnej kolejności przeprowadzony zostaje test, czy istnieje skręt w lewo. W przypadku braku możliwości wyboru żadnej z przedstawionych opcji, uznawane jest, że natrafiono na "ślepy zaułek", konieczne jest zatem zawrócenie.

Rysunek 5.1: Wygląd przykładowego poziomu gry *Sphaze*.

Użytkownik decyduje również, z którego miejsca na planszy ma wystartować jaka sfera. Wprowadzenie pierwszej kuli na strefę labiryntu traktowane jest jako rozpoczęcie rozgrywki. Przykładowe punkty startowe, na których ustawić można kule ukazane zostały na rysunku 5.2. Zauważyć można, iż znajdują się one wszystkie na obrzeżach planszy. Jest to reguła, którą gracz jest w stanie bardzo szybko zauważyć. Dzięki temu na późniejszych poziomach gracze nie próbują ich szukać w żadnym innym miejscu. Z racji na fakt, iż "rozbijają" one okrągłą sylwetkę planszy wyjątkowo łatwo je dostrzec nawet gdy gra aktualnie ich nie wyróżnia. Na każdym poziomie zdefiniowane jest ograniczenie czasowe, którego przekroczenie jednoznacznie wiąże się z koniecznością powtórzenia zadanej planszy. Czasomierz, którego zadaniem jest informowanie użytkownika o tym jak dobrze sobie on radzi, rozpoczyna odliczanie wraz z rozpoczęciem rozgrywki, czyli gdy pierwsza kula zacznie poruszać się w przestrzeni poziomym.

Gracz ma ograniczoną kontrolę nad rozgrywką, gdyż jego akcje wpływają jedynie pośrednio na jej przebieg. Obrót pierścieni wpływa jedynie na możliwości ruchu, jakimi dysponują kule. Zadaniem użytkownika jest dostosowanie się do tego stanu i przewidzenie, jak obiekty poruszać się będą w zadanym przez niego środowisku. Nieświadome podejmowanie decyzji może bowiem prowadzić do sytuacji, które szybko potrafią stać się mało zrozumiałe dla użytkownika, który nie do końca rozumie, co się dzieje w przestrzeni gry.

5.2.1 Samouczki

Wymagane jest zatem, by gracz przyswoił podstawowe prawa tej gry jak najszybciej. W przeciwnym wypadku spodziewać się można, iż prędko zacznie odczuwać frustrację spowodowaną pozornie małym wpływem jego akcji na finalny wynik gry.

Z tego też powodu przygotowane zostały tzw. samouczki mające na celu wyjaśnienie użytkownikowi kluczowych mechanik. Nowe informacje przekazywane są stopniowo. Każdy kolejny element kluczowy jest najpierw przedstawiany w prostym, kontrolowanym środowisku, a następnie powtarzany już w coraz bardziej złożonych sytuacjach.

Rysunek 5.2: Przykładowe rozmieszczenie punktów startowych na poziomie. Punkty startowe zostały oznaczone czerwonymi okręgami.

W przeprowadzanym badaniu analizowane były trzy główne mechaniki:

- sposób na startowanie rozgrywki na danym poziomie,
- obracanie pierścieniami,
- ruch kulek (fakt, iż zawsze skręcają one w najbardziej prawą ścieżkę.

W celu poprawnego nauczania tych mechanik przygotowane zostały dwa testowe poziomy. W pierwszym z nich przedstawiane są podstawowe dwie zasady gry. Akcja jaką, użytkownik ma wykonać zostaje przedstawiona wizualnie bez użycia tekstu. Sam gracz musi zrozumieć, że jego ruchem powinno być odzwierciedlenie tego, co pokazywane mu jest na ekranie. Należy zauważyć, że użytkownik nie zawsze jest w stanie również przewidzieć co się wydarzy, gdy wykona zadane mu zadanie. Dopiero po wykonaniu ukazanej akcji jest w stanie przeanalizować jaki wpływ miały jego ruchy na przestrzeń gry. Wygląd poszczególnych etapów tego poziomu dla jednej wersji gry przedstawiony został na rysunku 5.3.

Plansza dla tego poziomu składa się z dwóch poziomów składa się z dwóch pierścieni. Nie można poruszać pierścieniem w samym środku, co sprawia, że jedynym fragmentem labiryntu, z którym użytkownik może wchodzić w interakcję jest zewnętrzny pierścień. Gdy gracz włączy ten poziom wymagane jest od niego aby najpierw obrócić właśnie ten element. Celem jest doprowadzenie do połączenia ścieżek znajdujących się na pierścieniach. Gdy gracz wykona ruch powodujący rozłączenie tych dróg, samouczek powróci do tego etapu. Pozwala to w łatwy sposób uzmysłowić użytkownikowi, o wadze, jaką ma stworzenie odpowiedniej drogi dla kul. Następnym zadaniem jest ustawienie jedynej sfery na poziomie w jej miejscu startowym. Samouczek znika dopiero w momencie poprawnego wykonania tej akcji. Gdy to nastąpi i użytkownik nie wprowadzi dalszych zmian w obrocie pierścieni, kula w szybki sposób dociera do środka labiryntu, a co za tym idzie - kończy poziom.

Rysunek 5.3: Wygląd pierwszego samouczka przed którym postawiony jest gracz.

Drugi samouczek ustawiony został dopiero na trzeciej planszy. W tym miejscu chcemy zwrócić uwagę gracza na zachowanie kul w momencie dotarcia do skrzyżowania. Wygląd tego poziomu zobaczyć można na rysunku 5.4. Labirynt w tym wypadku składa się z trzech pierścieni, z czego z dwoma z nich użytkownik może wejść w interakcję. Obecny tutaj samouczek wyzwala się dopiero w momencie, gdy za przeprowadzonymi wcześniej akcjami gracza sfera dotrze do skrzyżowania znajdującego się na środkowym pierścieniu. Zostaje wtedy zabrana użytkownikowi kontrola a kamera skupia się na problematycznym miejscu. Oprócz tego, zanim zostanie wykonany manewr kulki, zostaje pod nią narysowana strzałka wskazująca, w którą stronę ona skręci. Gry kulka opuszcza skrzyżowanie, kamera wraca do podstawowej pozycji a ruchy gracza znowu wpływają na układ pierścieni. Całość opisanych akcji zajmuje podczas normalnej gry tylko ułamek sekundy, dlatego czas gry zostaje w tym momencie czterokrotnie spowolniony. Mimo tego, całość przedstawionych operacji trwa niecałe trzy sekundy. Oprócz tego składa się z ruchów kamery, które użytkownik widzi jedynie raz w tym miejscu rozgrywki. Istnieje zatem szansa, iż nie uda mu się zrozumieć pełnego przekazu, który miał być zawarty w tym samouczku. Dlatego też następne dwa poziomy, które zobaczyć można na rysunku 5.5, stworzone zostały z myślą o tym, by pomóc graczom ze zrozumieniem mechaniki skreću kul. W obydwu tych poziomach rozwiązanie, które jest początkowo sugerowane, powoduje powstanie sytuacji, w której kulka skrećając w prawo oddala się od środka labiryntu. Użytkownicy, którzy nie rozumieją jeszcze sposobu poruszania się kulki bardzo szybko są wtedy w stanie zauważyć, że kryje się za tym jakiś algorytm. Gdy to zostanie osiągnięte, zrozumienie w jaki sposób wyznaczana jest trasa dla sfery przychodzi znacznie łatwiej.

5.3 Heurystyki

Z listy heurystyk PLAY [1] wybrane zostały dwie zaliczające się do kategorii użyteczności oraz mechanik gry. Określają one, jak projektowana powinna być gra, by grywalność była jak największa. Wyróżnione heurystyki zostały wybrane jako nietrywialne i su-

Rysunek 5.4: Wygląd poziomu zawierającego samouczek dotyczący skrętu kul. Czerwonym okręgiem zaznaczone zostało skrzyżowanie.

Rysunek 5.5: Początkowy wygląd czwartego i piątego poziomu gry *Sphaze*. Mają one na celu pomóc użytkownikowi zrozumieć mechanikę ruchu kul.

biektywnie najprostsze do efektywnego zweryfikowania. Opisane one zostały w tabeli 5.1.

Tabela 5.1: Wybrane analizowane heurystyki PLAY z dziedziny informacji o statusie i wyniku.

1.	Wskaźniki wyniku są płynne, oczywiste, dostępne oraz nie wpływają na rozgrywkę.
2.	Sterowanie jest intuicyjne i mapowane w sposób naturalny.

5.4 Rodzaje interfejsów

W rozgrywce widoczny jest jedynie jeden wskaźnik statusu - określa on pozostały użytkownikowi czas na poziomie. Przedstawić go można jako dwuwymiarowy przycisk podobny do tego, który używany jest do zatrzymania gry, lub jako siatkę w przestrzeni gry. Każde podejście ma swoje zalety. W przypadku elementu 2D użytkownik nie ma wątpliwości co do jego informacyjnego przeznaczenia. Dla wersji w świecie gry nie zawsze to musi być spełnione. Wręcz przeciwnie, użytkownik, który dopiero uczy się na czym polegają mechaniki gry może odczuć frustrację bądź zniechęcenie wywołane tym, że nie jest możliwe wejście w interakcję z elementem umieszczonym w bezpośredniej przestrzeni gry. Plusem tego rozwiązania jest dużo bardziej zrozumiałe połączenie między fragmentami rozgrywki. Prostszy zdaje się zrozumienie powodu startowania czasomierza w chwili ustawienia pierwszej kulki na planszy, gdy zarówno labirynt, jak i reprezentacja zegara współdzielą ze sobą jedną przestrzeń.

Spełnianie drugiej z wybranych heurystyk określić można jako sterowanie zbliżone do tego, jak wyglądałoby wykonywanie akcji z gry w normalnym świecie. Tak więc, aby obrócić pierścień naturalnym zdaje się ruch przeciągania. Również przeniesienie kulki z miejsca na miejsce wydaje się oczywiste, że powinno zostać wykonane poprzez "złapanie" jej i przeciągnięcie w miejsce docelowe gdzie finalnie następuje jej "upuszczenie". Dzięki takiemu podejściu do tych mechanik uzyskane zostaje wrażenie fizyczności obiektów w przestrzeni gry. Stworzona zostaje iluzja, że zachodzi faktyczna interakcja z obiektami, które wyświetlane są na ekranie. Inaczej prezentuje się to przy mniej realnej wersji interakcji. Wykorzystana w niej zostaje inna znana mechanika z urządzeń mobilnych - proste kliknięcie w interesujące nas miejsce. Tym sposobem użytkownik jest w stanie zakomunikować, w którą stronę chce obrócić pierścień poprzez dotknięcie go z odpowiedniej strony. Przeniesienie kulki w tym scenariuszu odbywa się poprzez dotknięcie wybranej sfery, a następnie powtórzenie tej akcji dla miejsca docelowego. W tym wypadku użytkownik, który dobrze rozumie te mechaniki może znacznie szybciej wykonywać akcje w trakcie gry. Wiąże się to jednak z utratą części wiarygodności, którą uzyskać można było sposobem pierwszym.

Na podstawie wybranych heurystyk przygotowane zostały zatem cztery wersje gry. Każda z nich spełnia inną kombinację zadanych założeń. Takie podejście pozwala na dokładne przetestowanie, jaki wpływ zasady te mają na grywalność aplikacji.

5.4.1 Interfejs SWIPE 2D

Jako pierwszy wyróżniony został interfejs *SWIPE 2D*, który w założeniu spełnia zarówno pierwszą, jak i drugą heurystykę. Jego reprezentację graficzną dla pierwszego poziomu gry zobaczyć można na rysunku 5.6. Zegar zdefiniowany jest w nim jako element dwuwymiarowy znajdujący się w górnej części ekranu, a wszelkie interakcje rozwiązane są poprzez jak najwierniejsze odwzorowanie ich odpowiedników z rzeczywistości. Spodziewać się zatem można najmniejszej ilości błędów popełnianych przez użytkowników już od samego początku gry. Również różnice w czasach pojedynczego testu powinny być dla tej wersji względnie niewielkie.

Rysunek 5.6: Wygląd poziomu pierwszego dla wersji gry wykorzystującej interfejs *SWIPE 2D*.

5.4.2 Interfejs SWIPE 3D

Wersja interfejsu wykorzystująca mechanikę przesuwania lecz niespełniająca pierwszej z wybranych heurystyk określona została mianem *SWIPE 3D*. Jego wygląd zaprezentowany jest na rysunku 5.7. Siatka stanowiąca zegar umieszczona została w świecie gry, jako element znajdujący się wizualnie przy wyborze kul. Położenie to zostało zmienione z racji na charakterystyczne ustawienie kamery w grze. Nie pozwala ono na ustawienie tak ciężkiego elementu powyżej labiryntu, gdyż wpływałoby to negatywnie na estetykę gry. To rozwiązanie wpływać może rozgrywkę, gdyż niewykluczona jest sytuacja, w której gracz może odbierać czasomierz jako element, z którym należy wejść w jakąś interakcję. Spodziewać się tu można zatem większej ilości błędów, które popełniane mogą być przy pierwszej styczności użytkownika z grą.

5.4.3 Interfejs CLICK 2D

Interfejs *CLICK 2D* wizualnie nie różni się od wersji *SWIPE 2D*. Zmieniony jest tu jednak styl sterowania głównymi mechanikami gry na takie, które są w znacznie mniejszym stopniu reprezentacją rzeczywistych interakcji. Cechują się one tym, że by osiągnąć ten sam cel wykonywane mogą być znacznie szybsze ruchy (kliknięcie zamiast przesuwania palca po ekranie). Oznaczać to może, że doświadczony użytkownik jest w stanie uzyskać w tej wersji lepsze czasy niż ten, który umiejętnie posługuje się wersją z mechaniką przesuwania. Idąc tym tropem założyć można, iż różnica w czasach przechodzenia poszczególnych poziomów będzie zatem tutaj zauważalnie większa, gdyż wymaga on nauczania się mniej intuicyjnej zasady gry.

5.4.4 Interfejs CLICK 3D

Podobnie jak w poprzednim przypadku, w wersji interfejsu *CLICK 2D* brak jest różnic wizualnych względem *SWIPE 2D*. W tym wypadku jednak nie jest spełniona żadna ze

Rysunek 5.7: Wygląd poziomu pierwszego dla wersji gry wykorzystującej interfejs *SWI-PE 3D*.

sprawdzanych heurystyk. Oznaczać to może, że wyniki dla tego wypadku będą najmniej korzystne. Spodziewać się można dużej ilości początkowych błędów spowodowanych mniej odciętym od całości gry zegarem oraz większych różnic w statystykach podczas przechodzenia tego samego poziomu dwukrotnie przez pojedynczego gracza.

5.5 Struktura badania

Na potrzeby przeprowadzenia testów przygotowane zostało badanie mające na celu wydobycie z przebiegów gry przydatnych informacji. Użytkownik miał za zadanie zagrać w przygotowaną wcześniej grę w ściśle określony sposób:

- przejść pierwszych pięć poziomów,
- zagrać w arbitralnie dobraną liczbę następnych plansz (przynajmniej 5),
- ponownie rozegrać pierwszych pięć poziomów.

Zestawienie początkowych ustawień wszystkich pięciu poziomów zawarte zostało na rysunku Zarówno przed jak i po przeprowadzeniu badania osoba testująca nie musiała wypełniać żadnej ankiety odnośnie swoich wrażeń z gry. Oznacza to też, iż dane takie jak płeć, czy wiek gracza nie były brane pod uwagę w dalszej ocenie wyników. Gra automatycznie zapisywała wyniki badania do pliku, który później podlegał analizie.

Zauważyć należy iż dane zbierane były tylko dla pierwszych pięciu plansz. Powtórzenie ich przejścia na koniec indywidualnego testu jest kluczowe dla wyników badań. Przy pierwszym podejściu do poziomów 1-5 gracz nie wie, czego aplikacja może od niego wymagać. Jest to jego pierwsze starcie z mechanikami, których musi się nauczyć. Inaczej sprawa się ma z drugimi wynikami danej osoby badanej. Z racji tego, że wymagane jest by przeszła ona przynajmniej 10 poziomów, założyć można, iż zaznała się ona z podstawowymi prawami gry. Różnice pomiędzy tymi wynikami pozwalają na określenie

Rysunek 5.8: Wygląd początkowy pierwszych pięciu poziomów gry *Sphaze*. Poziomy ustawione są w kolejności, od poziomu pierwszego (po lewej) do piątego (po prawej).

jak dużego postępu dokonał gracz, o ile lepiej zrozumiał zadane mechaniki. Zminimalizowana zostaje w ten sposób różnica pomiędzy umiejętnościami różnych osób. Gdy porównywane są one do samych siebie nie trzeba brać pod uwagę czynników, takich jak przykładowo predyspozycje do sprawnego przechodzenia gier logicznych.

Pomijalny staje się również wpływ, jaki miało środowisko, w którym przeprowadzany był eksperyment. W uproszczeniu założyć można, że w warunkach, jakie były zapewnione użytkownikom zarówno oświetlenie, jak i poziom hałasu utrzymywał się na jednym poziomie dla jednego testu.

Same testy odbywały się zarówno na wyciszonym, względnie odizolowanym pomieszczeniu ale także w dużo trudniejszych warunkach - jako część większych wydarzeń, bądź podczas jazdy komunikacją miejską.

Do celów badania przygotowane zostały cztery wersje gry, które zawierały w sobie opisane wcześniej interfejsy. Osobie badanej przyznawana była losowo wybrana aplikacja z tej puli i przedstawiana była jako jedyna wersja gry. Badane były osoby, które nigdy wcześniej nie spotkały się z grą będącą obiektem testów. Miały one za zadanie przejść zadane poziomy bez żadnej wcześniejszej informacji o tym, jaki jest chociażby warunek przejścia do następnej planszy. Informacja o tym, że wyniki podlegają zapisowi przekazywana była dopiero wtedy, gdy wymagane było, by osoba testowana przystąpiła ponownie do pierwszych pięciu poziomów. Miało to na celu możliwe zminimalizowanie presji czasu, która mogłaby się pojawić przy otrzymaniu aplikacji do testowania. (JAKIŚ LINK?)

Dla każdego przejścia poziomu przez danego użytkownika zebrane zostały następujące dane:

- czas absolutny,
- czas ruchu kuli,
- ilość obrotów pierścieni,
- ilość dotknięć ekranu.

Oprócz tego, obliczona została dodatkowa zmienna, która zależna jest od czasu absolutnego oraz czasu ruchu kuli - czas myślenia użytkownika.

5.5.1 Czas absolutny

Czas, który użytkownik potrzebował na przejście poziomu, licząc od jego załadowania określany jest mianem absolutnego t_{abs} . Zawiera on w sobie długość trwania obejrzonej przez użytkownika animacji wejścia poziomu, a jego liczenie przerywane jest wraz z wejściem ostatniej kuli na poziomie do środka labiryntu. Czas ten nie zawiera zatem w sobie informacji o tym, jak długo użytkownik pozostawał na ekranie podsumowującym dany poziom. Spowodowane to było obserwacją, że czas spędzony w tym ekranie uznany został za pomijalny w przeprowadzanych badaniach.

5.5.2 Czas kuli

Oprócz obliczania tego, ile czasu potrzebne było użytkownikowi na przejście poziomu wymiernym okazało się również sprawdzanie jak optymalne ścieżki wybrane zostały dla sfer. Wszystkie plansze, które wykorzystane zostały w badaniu korzystały tylko z jednej kuli, która na każdej z nich poruszała się z tą samą szybkością. Oznacza to, że droga ta jest wprost proporcjonalna do czasu, w jakim poruszała się kulka - t_{ball} . Jego obliczanie zaczyna się wraz z wykonaniem przez użytkownika akcji startu sfery w wybranym punkcie startowym labiryntu, a kończy się, podobnie jak w przypadku t_{abs} , wraz z dotarciem tej sfery do środka. Im większa ta zmienna, tym bardziej można przypuszczać, iż użytkownik nie przewidział, jak zachowa się kula na planszy. Zaobserwować można tutaj, w zależności od urządzenia na którym przeprowadzone zostały pomiary, iż zmienna ta jest obciążona błędem pomiaru rzędu $5ms$.

5.5.3 Czas myślenia

Przydatnym w celach analizy wyników okazał się również czas myślenia - t_{think} . Opisać go można zależnością $t_{think} = t_{abs} - t_{ball}$. Określa on, jak długo zajęło użytkownikowi opracowanie, w jaki sposób powinien podejść do przejścia poziomu. Wyekstrahowanie go z pozostałych dwóch czasów pozwoliło w prosty sposób porównywać stosunek czasu poświęconego na planowanie do tego, jaki zajęło wprowadzanie tego planu w życie przez danego użytkownika.

5.5.4 Ilość obrotów

Jednym z kluczowych aspektów gry testowej są pierścienie, z których składają się labirynty na poziomach. Można je obracać zarówno przed rozpoczęciem ruchu kulek, jak i w jego trakcie. Dla każdego poziomu zdefiniowana jest minimalna ilość obrotów konieczna do jego przejścia (r_{rotMin}). W trakcie rozgrywki zliczana jest ich ilość, jakie wykonał użytkownik i oznaczana jako r_{rot} .

Częsta sytuacja, gdy $r_{rot} > r_{rotMin}$ może zatem być wyznacznikiem tego, iż użytkownik nie przewidział jakiejś sytuacji, która pojawiła się w rozgrywce i musiał improwizować podczas, gdy czasomierz odmierzał już ilość sekund pozostałych do końca poziomu. Innym wyjaśnieniem znacznej ilości obrotów pierścieni na poziomie może również być fakt, iż gracz mógł zechcieć przed rozpoczęciem faktycznej rozgrywki wizualnie zobaczyć interesujące go kombinacje obrotów i opracować plan działania. Rozróżnić można, z którą sytuacją mamy do czynienia poprzez porównanie relacji czasów t_{think} oraz t_{ball} do tych wyznaczonych poprzez ich odpowiedniki referencyjne - $t_{thinkMin}$ i $t_{ballMin}$.

5.5.5 Ilość dotknięć ekranu

Zliczane również jest każde dotknięcie ekranu, jakie wykonał użytkownik podczas rozgrywki (oznaczane jako c_{scr}). Po ich stosunku względem ilości obrotów pierścieni wywnioskować można, jak dobrze użytkownik rozumiał, jakie operacje musi wykonać, by przejść poziom. Gdy $\frac{c_{scr}}{r_{rot}} \gg 1$ oznacza to, że mechaniki obrotu pierścieni i startowania kulki nie są dla użytkownika intuicyjne, popełnia przy nich błędy. Innym wytłumaczeniem może być również niezrozumienie szaty graficznej aplikacji, a co za tym idzie zgadywanie, z którymi elementami gry można wchodzić w interakcję. Liczbę wszystkich błędów dotknięć, jakie użytkownik popełnił w trakcie przechodzenia danego poziomu obliczyć można z następującego wzoru:

$$c_{err} = c_{scr} - r_{rot} - c_{start}, \quad (5.1)$$

gdzie c_{start} oznacza liczbę kliknięć potrzebnych do wystartowania jednej kulki w danej wersji gry. Dla interfejsów wykorzystujących mechanikę *swipe* jest to $c_{start} = 1$, podczas gdy dla interfejsów typu *click* wynosi ono $c_{start} = 2$.

5.6 Wyniki referencyjne

Przydatnymi do oceny tego, jak dobrze gracze są w stanie poradzić sobie na określonych poziomach w danej wersji gry są dane referencyjne. Określają one zapewnione przez twórców najlepsze wyniki, jakie można uzyskać dla mierzonych parametrów bez przyspieszania domyślnych animacji gry. Zauważyć należy, że przy pomiarach tych informacji jedyny istotny podział między wersjami gry to to, czy interfejs wykorzystuje interakcje za pomocą kliknięć czy przesunięć. Wartości te zamieszczone zostały w tabeli 5.2.

Tabela 5.2: Dane referencyjne gry *Sphaze* dla interfejsów Click oraz Swipe.

lvl	param	Swipe	Click
1	t_Abs	10,76	11,65
	t_Ball	2,74	2,76
	t_Think	8,02	8,89
	rots	1	1
	clicks	3	4
2	t_Abs	16,15	17,40
	t_Ball	5,97	5,99
	t_Think	10,18	11,41
	rots	2	3
	clicks	3	5
3	t_Abs	20,03	21,24
	t_Ball	11,05	10,99
	t_Think	8,98	10,25
	rots	1	1
	clicks	3	4
4	t_Abs	12,23	15,31
	t_Ball	3,74	3,77
	t_Think	8,49	11,54
	rots	1	1
	clicks	3	4
5	t_Abs	15,22	18,26
	t_Ball	7,01	7,01
	t_Think	8,21	11,25
	rots	1	2
	clicks	3	5

5.7 Podwójna analiza

Tutaj opisać dlaczego tak i co to może dać

$$x_{ir} = x_{i2} - x_{i1}, \quad (5.2)$$

gdzie x_{i1} , x_{i2} oznaczają odpowiednio wartość danego wyniku dla pierwszego i drugiego przejścia.

6. Wyniki

W rozdziale tym przedstawione zostaną warunki oraz wyniki przeprowadzonych badań posegregowane względem wersji gry, dla której zostały zmierzone. Oprócz tego wyróżnione będą statystyki mające na celu porównanie zebranych danych.

6.1 Warunki

Testy przeprowadzane były w różnych środowiskach, zarówno takich pozwalających na skupienie (cichy, dobrze oświetlony pokój), jak i wyjątkowo niesprzyjających pod względem światła i hałasu otoczenia (podczas jazdy względnie zatłoczonym tramwajem w południe). Średni czas pojedynczego badania wynosił 15 minut. Niektórzy uczestnicy zniechęcali się przy pierwszym wyzwaniu im postawionym, podczas gdy zdarzały się przypadki, iż osobie bardzo zależało na pełnym ukończeniu wszystkich wyzwań poświęcając na to nawet półtorej godziny nieprzerwanego grania. Wyróżnić można dwa duże wydarzenia, na których ochotnicy mogli podejść i zagrać w arbitralnie wybraną dla nich wersję gry. Zaliczają się do nich:

1. Digital Dragons 2018 (27-28.05.2018) - gra brała udział w konkursie Indie Showcase. Udział w badaniu był wynikiem sesji poznawania gry w której brali udział zarówno członkowie jury, jak i osoby postronne.
2. Konkurs Zespołowego Tworzenia Gier Komputerowych (ZTGK) 2018 - również i tutaj gra była prezentowana jako pozycja w konkursie, udział w badaniu brali tu głównie członkowie jury z branż ściśle powiązanych z tworzeniem gier komputerowych.

Badaniu poddanych zostało 51 osób w różnym wieku (13 - 53, średni wiek: 26 lat), z czego wyróżnić można 16 kobiet. W badanej grupie znajdowali się zarówno studenci jak i osoby będące zatrudnione w branży gier komputerowych. Ze względu na dużą swobodę, która udzielona była uczestnikom testującym aplikację znaczna część graczy nie wykonała pełnego przebiegu badania, czyli podwójnego przejścia pierwszych pięciu poziomów. Z tego też powodu część wyników została wykluczona z ostatecznej analizy. Finalnie wykorzystane zostały wyniki z 36 testów (30 mężczyzn oraz 6 kobiet).

Do wszystkich testów wykorzystany został telefon Samsung Note 3 N9005, którego specyfikacja zamieszczona została w tabeli 6.1.

Tabela 6.1: Specyfikacja telefonu Samsung Note 3 N9005 [6].

Chipset	Qualcomm Snapdragon 800
CPU	2.3 GHz Krait 400
GPU	Adreno 330 @450 MHz
RAM	3 GB
Ekran	Super AMOLED (1080 x 1920) - 5.70"
Platforma	Android 5.0 Lollipop

6.2 Interfejs SWIPE 3D

W badaniu tej wersji wzięło udział pięcioro uczestników. Zebrane wyniki przedstawione zostały w tabeli 6.2, zaś ich podstawowa analiza w tabeli 6.3. Dla wszystkich poziomów zaobserwować można, iż użytkownicy przy drugim przejściu potrzebowali mniej czasu na zastanawianie się, jak również zmniejszeniu uległa ilość operacji, które wykonywali, by wykonać przedstawione im zadania. Interesującym okazać się może fakt, iż poziom 3. przy pierwszym podejściu zmuszał uczestników do najdłuższego zastanawiania się. Przy drugim podejściu wyraźna różnica w zastanawianiu się między poziomami została zatracona.

6.3 Interfejs SWIPE 2D

Tekst

6.4 Interfejs CLICK 3D

Tekst

6.5 Interfejs CLICK 2D

Tekst

6.6 Analiza wyników

6.6.1 Czasy przejść poziomów

Najważniejszym czynnikiem służącym do wyznaczenia jak dobrze użytkownicy radzili sobie podczas rozgrywki w grę *Sphaze* są czasy, jakie osiągnęli oni na wybranych pięciu poziomach. Jak zauważono, dla użytkownika doskonale znającego mechaniki gry *Sphaze* różnice w statystykach czasowych pomiędzy interfejsami wykorzystującymi te same interakcje są pomijalne. Dane z tej dziedziny posortowane zostały zatem w dwie podkategorie: wyniki dla interfejsów Click oraz Swipe. Dzięki takiemu podejściu w ramach jednej kategorii można porównywać je do danych referencyjnych, które zamieszczone zostały w tabeli 5.2.

Tabela 6.2: Dane zebrane dla testów wersji gry wykorzystującej interfejs SWIPE 3D

N.o	n	LEVEL 1					LEVEL 2					LEVEL 3					LEVEL 4					LEVEL 5				
		t_Abs	t_Ball	t_Think	rots	clicks	t_Abs	t_Ball	t_Think	rots	clicks	t_Abs	t_Ball	t_Think	rots	clicks	t_Abs	t_Ball	t_Think	rots	clicks	t_Abs	t_Ball	t_Think	rots	clicks
1	1	17,57	2,78	14,79	1	4	20,70	10,24	10,46	2	4	36,56	9,80	26,76	1	3	12,29	5,28	7,01	2	4	18,84	6,98	11,86	4	7
	2	7,90	2,77	5,13	1	4	12,15	5,93	6,22	2	5	16,02	10,98	5,04	1	4	9,12	3,73	5,39	1	5	12,01	7,02	4,99	1	4
2	1	23,44	2,76	20,68	1	4	19,91	10,20	9,71	2	4	21,45	10,99	10,46	5	11	19,23	9,60	9,63	1	3	18,92	7,04	11,88	1	4
	2	11,22	2,75	8,47	1	3	12,94	5,99	6,95	3	5	16,88	11,06	5,82	1	4	12,42	3,76	8,66	1	3	17,98	7,06	10,92	1	3
3	1	19,36	2,77	16,59	2	5	20,81	10,23	10,58	2	4	22,56	11,07	11,49	3	8	17,58	5,31	12,27	2	4	21,10	11,28	9,82	4	7
	2	7,60	2,77	4,83	1	4	10,69	5,96	4,73	2	5	16,88	10,99	5,89	1	4	12,03	3,76	8,27	1	4	18,50	7,03	11,47	1	3
4	1	22,03	2,76	19,27	1	3	21,93	6,00	15,93	3	5	22,91	11,10	11,81	2	6	21,50	5,30	16,2	2	4	32,72	11,31	21,41	4	6
	2	8,87	2,78	6,09	1	4	18,46	5,99	12,47	4	7	21,02	10,99	10,03	1	3	15,03	3,75	11,28	1	3	21,02	7,03	13,99	1	3
5	1	23,00	2,77	20,23	2	6	29,87	10,27	19,6	3	6	28,29	11,05	17,24	1	3	22,97	9,65	13,32	1	3	27,32	15,61	11,71	1	3
	2	16,41	2,77	13,64	1	3	21,43	5,97	15,46	2	4	26,67	11,04	15,63	1	3	16,83	3,77	13,06	1	3	22,22	7,03	15,19	1	3

Tabela 6.3: Wyniki analizy danych zebranych dla wersji gry wykorzystującej interfejs SWIPE 3D

swipe_mesh		LEVEL 1				LEVEL 2				LEVEL 3				LEVEL 4				LEVEL 5								
		t_Abs	t_Ball	t_Think	rots	clicks	t_Abs	t_Ball	t_Think	rots	clicks	t_Abs	t_Ball	t_Think	rots	clicks	t_Abs	t_Ball	t_Think	rots	clicks					
mean	1	21,08	2,77	18,31	1,40	4,40	22,64	9,39	13,26	2,40	4,60	26,35	10,80	15,55	2,40	6,20	18,71	7,03	11,69	1,60	3,60	23,78	10,44	13,34	2,80	5,40
mean	2	10,40	2,77	7,63	1,00	3,60	15,13	5,97	9,17	2,60	5,20	19,49	11,01	8,48	1,00	3,60	13,09	3,75	9,33	1,00	3,60	18,35	7,03	11,31	1,00	3,20
first_quant	1	17,57	0,00	14,79	0,00	3,00	19,91	6,00	9,71	0,00	0,00	21,45	9,80	10,46	0,00	0,00	12,29	5,28	7,01	0,00	0,00	18,84	6,98	9,82	0,00	3,00
first_quant	2	7,60	2,75	4,83	0,00	0,00	10,69	5,93	4,73	0,00	4,00	16,02	10,98	5,04	0,00	0,00	9,12	3,73	5,39	0,00	0,00	12,01	7,02	4,99	0,00	0,00
median	1	19,36	2,76	16,59	1,00	4,00	20,70	10,20	10,46	2,00	4,00	22,56	10,99	11,49	1,00	3,00	17,58	5,30	9,63	1,00	3,00	18,92	7,04	11,71	1,00	4,00
median	2	7,90	2,77	5,13	1,00	3,00	12,15	5,96	6,22	2,00	5,00	16,88	10,99	5,82	1,00	3,00	12,03	3,75	8,27	1,00	3,00	17,98	7,03	10,92	1,00	3,00
third_quant	1	23,00	2,77	20,23	2,00	5,50	21,93	10,24	15,93	3,00	5,50	28,29	11,07	17,24	3,00	8,00	21,50	9,60	13,32	2,00	4,00	27,32	11,31	11,88	4,00	7,00
third_quant	2	11,22	2,78	8,47	0,00	4,00	18,46	5,99	12,47	3,50	7,00	23,85	11,05	10,03	0,00	4,00	15,03	3,76	11,28	0,00	4,50	21,02	7,06	13,99	0,00	4,00
min	1	17,57	2,76	14,79	1,00	3,00	19,91	6,00	9,71	2,00	4,00	21,45	9,80	10,46	1,00	3,00	12,29	5,28	7,01	1,00	3,00	18,84	6,98	9,82	1,00	3,00
min	2	7,60	2,75	4,83	1,00	3,00	10,69	5,93	4,73	2,00	4,00	16,02	10,98	5,04	1,00	3,00	9,12	3,73	5,39	1,00	3,00	12,01	7,02	4,99	1,00	3,00
max	1	23,44	2,78	20,68	2,00	6,00	29,87	10,27	19,60	3,00	6,00	36,56	11,10	26,76	5,00	11,00	22,97	9,65	16,20	2,00	4,00	32,72	15,61	21,41	4,00	7,00
max	2	16,41	2,78	13,64	1,00	4,00	21,43	5,99	15,46	4,00	7,00	26,67	11,06	15,63	1,00	4,00	16,83	3,77	13,06	1,00	5,00	22,22	7,06	15,19	1,00	4,00
range	1	5,87	0,02	5,89	1,00	3,00	9,96	4,27	9,89	1,00	2,00	15,11	1,30	16,30	4,00	8,00	10,68	4,37	9,19	1,00	1,00	13,88	8,63	11,59	3,00	4,00
range	2	8,81	0,03	8,81	0,00	1,00	10,74	0,06	10,73	2,00	3,00	10,65	0,08	10,59	0,00	1,00	7,71	0,04	7,67	0,00	2,00	10,21	0,04	10,20	0,00	1,00
variant	1	2,26	0,01	2,26	0,49	1,02	3,67	1,69	3,87	0,49	0,80	5,63	0,50	6,08	1,50	3,06	3,71	2,12	3,15	0,49	0,49	5,43	3,22	4,11	1,47	1,62
variant	2	3,26	0,01	3,26	0,00	0,49	4,10	0,02	4,09	0,80	0,98	3,99	0,03	3,98	0,00	0,49	2,65	0,01	2,64	0,00	0,80	3,53	0,01	3,53	0,00	0,40
std_dev	1	1,50	0,09	1,50	0,70	1,01	1,92	1,30	1,97	0,70	0,89	2,37	0,71	2,47	1,22	1,75	1,93	1,46	1,77	0,70	0,70	2,33	1,79	2,03	1,21	1,27
std_dev	2	1,81	0,10	1,81	0,00	0,70	2,03	0,15	2,02	0,89	0,99	2,00	0,18	1,99	0,00	0,70	1,63	0,12	1,62	0,00	0,89	1,88	0,12	1,88	0,00	0,63
coef_of_var	1	7,12	3,13	8,21	49,99	22,95	8,46	13,86	14,84	29,16	19,44	9,00	6,56	15,86	50,97	28,21	10,29	20,72	15,18	43,75	19,44	9,80	17,17	15,20	43,30	23,61
coef_of_var	2	17,37	3,58	23,67	0,00	19,44	13,38	2,50	22,07	34,40	19,04	10,25	1,62	23,52	0,00	19,44	12,44	3,10	17,41	0,00	24,85	10,25	1,66	16,61	0,00	19,76
kurt	1	-12,99	0,00	-12,98	-1,25	-0,29	92,27	22,41	-25,48	-1,25	0,31	70,21	1,93	109,99	1,88	-16,70	18,69	-23,41	-7,69	-1,25	-1,25	-41,13	-9,50	-115,62	-11,25	-9,20
kurt	2	32,65	0,00	32,15	-1,00	-1,25	-48,09	0,00	-47,27	0,31	4,38	28,63	0,00	27,37	-1,00	-1,25	-5,83	0,00	-6,15	-1,00	0,31	32,77	0,00	32,04	-1,00	1,25
skew	1	-3,35	0,00	-3,38	0,29	0,38	20,33	-6,89	10,33	0,29	1,26	26,76	-1,10	32,27	2,79	3,96	-9,79	2,63	-1,07	-0,29	-0,29	16,59	4,20	23,61	-1,52	-1,64
skew	2	12,48	0,00	12,44	-1,00	-0,29	8,10	0,00	8,13	1,26	1,75	15,45	0,01	15,33	-1,00	-0,29	-0,39	0,00	-0,35	-1,00	1,26	-11,11	0,00	-11,00	-1,00	0,79

Tabela 6.4: Dane zebrane dla testów wersji gry wykorzystującej interfejs SWIPE 2D

N	o	n	LEVEL 1				LEVEL 2				LEVEL 3				LEVEL 4				LEVEL 5							
			t_Abs	t_Ball	t_Think	rots	clicks	t_Abs	t_Ball	t_Think	rots	clicks	t_Abs	t_Ball	t_Think	rots	clicks	t_Abs	t_Ball	t_Think	rots	clicks				
1	1	24,35	2,76	21,59	1	3	21,94	5,94	16	4	6	42,36	9,79	32,57	1	3	17,79	5,27	12,52	3	6	28,97	11,25	17,72	1	4
	2	10,44	2,77	7,67	1	4	14,77	5,96	8,81	2	5	17,38	11,00	6,38	1	5	13,80	3,74	10,06	1	3	18,48	7,03	11,45	1	4
2	1	24,35	2,76	21,59	1	3	21,94	5,94	16	4	6	42,36	9,79	32,57	1	3	17,79	5,27	12,52	3	6	28,97	11,25	17,72	1	4
	2	10,44	2,77	7,67	1	4	14,77	5,96	8,81	2	5	17,38	11,00	6,38	1	5	13,80	3,74	10,06	1	3	18,48	7,03	11,45	1	4
3	1	16,12	2,73	13,39	1	4	29,92	16,64	13,28	3	5	21,69	11,04	10,65	1	6	18,51	3,75	14,76	2	4	15,06	7,05	8,01	2	5
	2	9,32	2,79	6,53	1	4	22,76	5,98	16,78	2	4	20,33	11,05	9,28	1	4	10,57	3,76	6,81	1	4	19,39	7,02	12,37	1	3
4	1	20,71	2,76	17,95	2	5	25,28	10,31	14,97	2	4	30,58	11,09	19,49	1	3	32,01	3,73	28,28	1	3	23,74	7,06	16,68	1	3
	2	11,07	2,75	8,32	1	4	15,72	5,95	9,77	3	6	22,54	11,01	11,53	1	3	22,33	3,75	18,58	1	3	20,07	7,05	13,02	1	3
5	1	27,35	2,77	24,58	1	9	31,18	6,01	25,17	4	13	28,76	11,07	17,69	1	7	25,24	3,74	21,5	3	8	29,52	7,03	22,49	1	10
	2	17,77	2,80	14,97	1	3	15,28	5,97	9,31	2	14	17,58	11,01	6,57	1	12	11,39	3,78	7,61	2	6	18,26	7,05	11,21	1	6
6	1	17,10	2,79	14,31	1	15	20,30	10,29	10,01	2	15	26,93	11,09	15,84	2	13	25,09	9,60	15,49	1	8	25,36	11,31	14,05	1	8
	2	17,90	2,79	15,11	1	5	23,61	6,00	17,61	2	5	37,03	11,03	26	1	3	13,05	3,79	9,26	1	5	18,94	7,01	11,93	2	8
7	1	23,25	2,76	20,49	1	6	27,79	10,29	17,5	2	8	24,28	11,06	13,22	6	11	21,18	5,28	15,9	3	8	29,40	11,23	18,17	2	6
	2	11,95	2,80	9,15	1	3	12,80	5,98	6,82	2	6	24,11	11,03	13,08	2	7	16,88	3,74	13,14	1	4	95,82	7,01	88,81	1	6
8	1	21,74	2,77	18,97	3	6	29,03	16,65	12,38	4	6	26,27	11,05	15,22	1	4	24,81	9,67	15,14	1	4	25,19	9,16	16,03	4	8
	2	14,44	2,78	11,66	1	4	23,80	5,96	17,84	3	5	23,56	11,01	12,55	1	3	14,26	3,74	10,52	1	3	23,01	7,00	16,01	1	3
9	1	20,44	2,77	17,67	2	6	31,91	12,54	19,37	3	5	18,83	11,02	7,81	1	4	11,49	3,75	7,74	1	4	20,81	9,16	11,65	2	5
	2	14,42	2,78	11,64	1	3	19,89	5,97	13,92	2	4	25,73	10,98	14,75	1	3	16,31	3,77	12,54	1	3	23,17	7,03	16,14	1	4

Tabela 6.5: Wyniki analizy danych zebranych dla wersji gry wykorzystującej interfejs SWIPE 2D

	swipe.2d	LEVEL 1				LEVEL 2				LEVEL 3				LEVEL 4				LEVEL 5								
		t_Abs	t_Ball	t_Think	rots	clicks	t_Abs	t_Ball	t_Think	rots	clicks	t_Abs	t_Ball	t_Think	rots	clicks	t_Abs	t_Ball	t_Think	rots	clicks					
mean	1	21.71	2.76	18.95	1.44	6.33	26.59	10.51	16.08	3.11	7.56	29.12	10.78	18.34	1.67	6.00	21.55	5.56	15.98	2.00	5.67	25.22	9.39	15.84	1.67	5.89
mean	2	13.08	2.78	10.30	1.00	3.78	18.16	5.97	12.19	2.22	6.00	22.85	11.01	11.84	1.11	5.00	14.71	3.76	10.95	1.11	3.78	28.40	7.03	21.38	1.11	4.56
first-quart	1	17.10	2.73	14.31	0.00	3.00	21.94	5.94	12.38	2.00	5.00	21.69	9.79	10.65	0.00	3.00	17.79	3.74	12.62	0.00	3.00	20.81	7.05	11.65	0.00	4.00
first-quart	2	10.44	2.77	7.67	0.00	3.00	14.77	5.95	8.81	0.00	4.00	17.38	11.00	6.38	0.00	0.00	11.39	0.00	7.61	0.00	0.00	18.48	7.01	11.45	0.00	3.00
median	1	20.71	2.76	17.95	1.00	5.00	25.28	10.29	14.97	3.00	6.00	26.27	11.04	15.22	1.00	4.00	18.51	3.75	14.76	1.00	4.00	25.19	9.16	16.03	1.00	5.00
median	2	11.07	2.78	8.32	1.00	4.00	15.28	5.96	9.31	2.00	5.00	20.33	11.01	9.28	1.00	3.00	13.80	3.74	10.06	1.00	3.00	18.94	7.02	11.93	1.00	4.00
third-quart	1	23.25	2.77	20.49	2.00	6.00	29.03	14.59	16.00	4.00	13.00	28.76	11.06	17.69	4.00	9.00	24.81	5.27	15.49	3.00	6.00	28.97	11.25	17.72	2.00	8.00
third-quart	2	14.42	2.80	11.64	0.00	5.00	19.89	5.97	13.92	3.00	6.00	23.56	11.03	12.55	2.00	5.00	16.60	3.76	12.84	2.00	4.50	20.07	7.03	13.02	2.00	6.00
min	1	16.12	2.73	13.39	1.00	3.00	20.30	5.94	10.01	2.00	4.00	18.83	9.79	7.81	1.00	3.00	11.49	3.73	7.74	1.00	3.00	15.06	7.03	8.01	1.00	3.00
min	2	9.32	2.75	6.53	1.00	3.00	12.80	5.95	6.82	2.00	4.00	17.38	10.98	6.38	1.00	3.00	10.57	3.74	6.81	1.00	3.00	18.26	7.00	11.21	1.00	3.00
max	1	27.35	2.79	24.58	3.00	15.00	31.91	16.65	25.17	4.00	15.00	42.36	11.09	32.57	6.00	13.00	32.01	9.67	28.28	3.00	8.00	29.52	11.31	22.49	4.00	10.00
max	2	17.90	2.80	15.11	1.00	5.00	23.80	6.00	17.84	3.00	14.00	37.03	11.05	26.00	2.00	12.00	22.33	3.79	18.58	2.00	6.00	95.82	7.05	88.81	2.00	8.00
range	1	11.23	0.06	11.19	2.00	12.00	11.61	10.71	15.16	2.00	11.00	23.53	1.30	24.76	5.00	10.00	20.52	5.94	20.54	2.00	5.00	14.46	4.28	14.48	3.00	7.00
range	2	8.58	0.05	8.58	0.00	2.00	11.00	0.05	11.02	1.00	10.00	19.65	0.07	19.62	1.00	9.00	11.76	0.05	11.77	1.00	3.00	77.56	0.05	77.60	1.00	5.00
variant	1	3.39	0.01	3.38	0.68	3.53	4.11	3.97	4.15	0.87	3.62	7.82	0.53	8.29	1.56	3.50	5.63	2.28	5.54	0.94	1.89	4.58	1.84	3.94	0.94	2.18
variant	2	3.02	0.02	3.02	0.00	0.63	4.10	0.01	4.10	0.42	2.91	5.83	0.02	5.82	0.31	2.79	3.30	0.02	3.31	0.31	1.03	23.90	0.02	23.91	0.31	1.64
std_dev	1	1.84	0.12	1.84	0.83	1.88	2.03	1.99	2.04	0.94	1.90	2.80	0.73	2.88	1.25	1.87	2.37	1.51	2.35	0.97	1.37	2.14	1.36	1.98	0.97	1.48
std_dev	2	1.74	0.12	1.74	0.00	0.79	2.03	0.12	2.02	0.64	1.70	2.41	0.14	2.41	0.56	1.67	1.82	0.14	1.82	0.56	1.02	4.89	0.13	4.89	0.56	1.28
coef_of_var	1	8.48	4.42	9.71	57.30	29.66	7.63	18.94	12.67	30.06	25.20	9.60	6.74	15.70	75.02	31.16	11.01	27.13	14.72	48.55	24.23	8.49	14.46	12.53	58.26	25.09
coef_of_var	2	13.29	4.44	16.86	0.00	20.99	11.16	1.99	16.61	29.02	28.41	10.56	1.27	20.39	50.45	33.40	12.35	3.60	16.60	50.45	26.87	17.21	1.82	22.87	50.45	28.12
kurt	1	-6.89	0.00	-7.11	0.87	56.54	-36.14	-20.65	33.44	-1.95	9.90	-19.12	0.26	-13.78	24.65	1.65	12.59	0.70	73.17	-2.73	-8.32	32.84	-8.66	15.41	4.10	-3.87
kurt	2	-13.51	0.00	-13.44	-1.00	-0.02	-41.07	0.00	-40.86	0.16	82.21	143.79	0.00	142.99	1.13	40.48	30.90	0.00	30.76	1.13	1.04	6404.73	0.00	6407.25	1.13	1.08
skew	1	-1.46	0.00	-1.44	1.02	14.08	-2.90	3.81	9.39	-0.26	11.28	22.06	-0.74	26.66	6.52	9.15	1.50	5.19	17.04	0.00	0.33	-14.46	-0.79	-4.87	1.99	2.46
skew	2	3.66	0.00	3.63	-1.00	0.15	3.39	0.00	3.36	0.52	15.96	27.30	0.00	27.24	0.63	10.97	9.19	0.00	9.17	0.63	1.61	413.94	0.00	414.07	0.63	2.68

Tabela 6.6: Dane zebrane dla testów wersji gry wykorzystującej interfejs CLICK 3D

N°	n	LEVEL 1				LEVEL 2				LEVEL 3				LEVEL 4				LEVEL 5								
		t_Abs	t_Ball	t_Think	rots	clicks	t_Abs	t_Ball	t_Think	rots	clicks	t_Abs	t_Ball	t_Think	rots	clicks	t_Abs	t_Ball	t_Think	rots	clicks	t_Abs	t_Ball	t_Think	rots	clicks
1	1	23,85	2,77	21,08	5	8	27,79	14,48	13,31	3	6	43,29	9,81	33,48	3	6	26,90	9,59	17,31	1	4	26,55	11,27	15,28	1	5
2	1	13,17	2,77	10,4	5	8	11,65	5,99	5,66	3	6	28,45	11,08	17,37	1	7	17,89	3,72	14,17	1	7	20,72	7,05	13,67	2	5
	2	22,38	2,77	19,61	1	7	27,69	5,94	21,75	3	7	25,24	11,04	14,2	5	10	21,46	5,30	16,16	2	5	33,10	13,39	19,71	1	6
3	2	12,06	2,77	9,29	3	8	28,32	5,98	22,34	11	15	21,52	11,04	10,48	3	6	22,55	3,73	18,82	1	5	33,34	7,04	26,3	6	9
	3	26,18	2,78	23,4	3	8	32,51	10,24	22,27	9	12	36,30	9,82	26,48	1	4	27,11	9,69	17,42	7	10	30,91	15,72	15,19	6	9
4	2	15,02	2,80	12,22	1	4	19,43	5,98	13,45	3	6	27,03	10,98	16,05	5	12	15,95	3,79	12,16	2	8	24,47	7,01	17,46	2	10
	4	14,79	2,77	12,02	1	5	20,54	10,30	10,24	7	11	57,97	9,82	48,15	1	5	26,21	3,75	22,46	4	8	35,88	11,32	24,56	5	16
5	2	15,71	2,80	12,91	2	6	24,60	6,01	18,59	5	8	32,02	11,10	20,92	3	7	19,40	3,83	15,57	1	4	21,78	7,03	14,75	6	11
	1	24,81	2,79	22,02	3	7	27,38	5,98	21,4	11	14	27,10	11,01	16,09	6	10	25,43	5,33	20,1	6	9	26,85	13,36	13,49	6	10
6	2	18,16	2,75	15,41	5	8	21,68	5,95	15,73	5	9	24,03	11,01	13,02	1	4	19,56	3,73	15,83	3	6	26,38	7,02	19,36	6	10
	1	26,41	2,78	23,63	5	11	94,15	10,37	83,78	6	12	28,90	19,00	9,9	12	19	31,02	8,04	22,98	7	10	33,77	18,48	15,29	6	9
7	2	12,99	2,78	12,99	3	7	24,33	5,97	18,36	5	8	32,16	11,07	21,09	1	4	20,77	7,99	12,78	5	9	22,09	7,02	15,07	4	8
	1	22,83	2,78	20,05	3	10	29,98	5,94	24,04	6	13	32,55	11,05	21,5	4	13	31,49	3,75	27,74	2	8	34,75	11,30	23,45	5	10
8	2	18,84	2,76	16,08	3	8	22,44	5,99	16,45	3	7	27,37	11,01	16,36	3	6	18,68	3,76	14,92	1	4	36,80	7,02	29,78	2	5
	1	27,39	2,76	24,63	1	12	26,64	10,20	16,44	5	8	28,41	10,99	17,42	3	6	23,28	3,71	19,57	1	5	29,66	13,33	16,33	1	5
9	2	9,60	2,75	6,85	3	7	14,44	5,97	8,47	3	6	29,84	11,01	18,83	1	5	18,38	3,73	14,65	1	4	20,11	7,04	13,07	2	5
	1	21,39	2,81	18,58	5	9	26,26	10,23	16,03	3	6	49,44	9,99	39,45	3	6	22,29	9,90	12,39	1	5	24,16	9,23	14,93	2	8
10	2	17,72	2,76	14,96	1	4	24,62	5,95	18,67	3	6	30,42	11,03	19,39	1	5	16,19	5,32	10,87	2	5	24,78	7,03	17,75	2	5
	1	26,21	2,77	23,44	7	12	26,54	14,55	11,99	5	10	34,33	11,05	23,28	1	4	18,74	5,29	13,45	2	5	34,45	15,65	18,8	2	5
11	2	16,56	2,78	13,78	1	6	17,16	5,97	11,19	3	7	24,21	11,07	13,14	1	4	12,76	3,73	9,03	1	4	25,19	7,03	18,16	2	9
	1	22,42	2,78	19,64	3	10	36,00	12,25	23,75	3	8	24,14	11,01	13,13	6	9	26,08	9,66	16,42	1	6	24,06	7,08	16,98	6	9
12	2	14,19	2,78	11,41	1	4	23,23	5,97	17,26	3	6	22,28	11,09	11,19	1	4	17,99	3,70	14,29	1	6	28,81	15,59	13,22	0	3
	1	20,60	2,76	17,84	3	10	26,39	5,94	20,45	2	8	47,09	9,81	37,28	1	4	21,31	3,74	17,57	3	8	30,25	11,38	18,87	5	10
13	2	15,33	2,77	12,56	1	5	19,51	6,01	13,5	3	8	21,63	11,10	10,53	1	4	15,51	3,73	11,78	1	6	23,50	7,02	16,48	2	5

Tabela 6.7: Wyniki analizy danych zebranych dla wersji gry wykorzystującej interfejs CLICK 3D

		LEVEL 1				LEVEL 2				LEVEL 3				LEVEL 4				LEVEL 5								
		t_Abs	t_Ball	t_Think	rots	clicks	t_Abs	t_Ball	t_Think	rots	clicks	t_Abs	t_Ball	t_Think	rots	clicks	t_Abs	t_Ball	t_Think	rots	clicks					
mean	1	23.27	2.78	20.50	3.33	9.08	33.49	9.70	23.79	5.25	9.58	36.23	11.20	25.03	3.83	8.00	25.11	6.48	18.63	3.08	6.92	30.37	12.63	17.74	3.83	8.50
mean	2	14.95	2.77	12.41	2.42	6.25	20.95	5.98	14.97	4.17	7.67	26.75	11.05	15.70	1.83	5.67	17.97	4.23	13.74	1.67	5.67	25.66	7.74	17.92	3.00	7.08
first-quart	1	21.89	2.77	19.10	1.00	7.50	26.47	5.96	14.67	3.00	7.50	27.76	9.82	15.15	1.00	4.00	21.88	3.75	16.29	1.00	5.00	26.70	11.29	15.24	1.00	5.00
first-quart	2	13.08	2.76	10.91	1.00	4.50	18.30	5.97	12.32	0.00	6.00	23.16	11.01	12.11	0.00	4.00	16.07	3.71	11.97	0.00	4.00	21.94	7.02	14.21	0.00	5.00
median	1	23.34	2.78	20.57	3.00	9.50	27.54	10.24	20.93	5.00	9.00	33.44	11.00	22.39	3.00	6.00	25.76	5.32	17.50	2.00	7.00	30.58	12.36	16.66	5.00	9.00
median	2	15.18	2.77	12.74	2.50	6.50	22.06	5.98	16.09	3.00	7.00	27.20	11.06	16.21	1.00	5.00	18.19	3.73	14.23	1.00	5.50	24.63	7.03	16.97	2.00	6.50
third-quart	1	26.20	2.78	23.42	5.00	10.50	31.25	11.31	23.01	6.00	12.00	45.19	11.05	35.38	5.00	10.00	27.01	9.63	21.28	4.00	8.50	34.11	14.52	19.29	6.00	10.00
third-quart	2	17.14	2.78	14.37	3.00	8.00	24.47	5.99	18.48	5.00	8.00	30.13	11.09	19.11	3.00	6.00	19.48	3.79	15.25	2.50	6.50	27.60	7.05	18.76	6.00	9.50
min	1	14.79	2.76	12.02	1.00	5.00	20.54	5.94	10.24	2.00	6.00	24.14	9.81	9.90	1.00	4.00	18.74	3.71	12.39	1.00	4.00	24.06	7.08	13.49	1.00	5.00
min	2	9.60	2.75	6.85	1.00	4.00	11.65	5.95	5.66	3.00	6.00	21.52	10.98	10.48	1.00	4.00	12.76	3.70	9.03	1.00	4.00	20.11	7.01	13.07	0.00	3.00
max	1	27.39	2.81	24.63	7.00	12.00	94.15	14.55	83.78	11.00	14.00	57.97	19.00	48.15	12.00	19.00	31.49	9.90	27.74	7.00	10.00	35.88	18.48	24.56	6.00	16.00
max	2	18.84	2.80	16.08	5.00	8.00	28.32	6.01	22.34	11.00	15.00	32.16	11.10	21.09	5.00	12.00	22.55	7.99	18.82	5.00	9.00	36.80	15.59	29.78	6.00	11.00
range	1	12.60	0.05	12.61	6.00	7.00	73.61	8.61	73.54	9.00	8.00	33.83	9.19	38.25	11.00	15.00	12.75	6.19	15.35	6.00	6.00	11.82	11.40	11.07	5.00	11.00
range	2	9.24	0.05	9.23	4.00	4.00	16.67	0.06	16.68	8.00	9.00	10.64	0.12	10.61	4.00	8.00	9.79	4.29	9.79	4.00	5.00	16.69	8.58	16.71	6.00	8.00
variant	1	3.30	0.01	3.30	1.80	2.06	18.64	3.04	18.64	2.62	2.66	10.40	2.42	11.57	3.05	4.32	3.71	2.56	4.09	2.25	2.06	3.99	2.94	3.32	2.11	2.99
variant	2	2.60	0.02	2.54	1.44	1.59	4.55	0.02	4.55	2.23	2.43	3.77	0.04	3.78	1.28	2.21	2.49	1.21	2.48	1.18	1.60	4.86	2.37	4.98	1.91	2.56
std_dev	1	1.82	0.11	1.82	1.34	1.44	4.32	1.74	4.32	1.62	1.63	3.22	1.56	3.40	1.75	2.08	1.92	1.60	2.02	1.50	1.44	2.00	1.71	1.82	1.45	1.73
std_dev	2	1.61	0.13	1.59	1.20	1.26	2.13	0.14	2.13	1.49	1.56	1.94	0.20	1.94	1.13	1.49	1.58	1.10	1.58	1.09	1.26	2.20	1.54	2.23	1.38	1.60
coefLoI.var	1	7.81	4.13	8.87	40.19	15.80	12.89	17.97	18.15	30.82	17.02	8.90	13.88	13.59	45.56	25.98	7.67	24.68	10.85	48.68	20.75	6.58	13.58	10.28	37.94	20.33
coefLoI.var	2	10.78	4.54	12.84	49.67	20.16	10.18	2.28	14.24	35.84	20.32	7.26	17.79	12.38	61.72	26.24	8.78	26.05	11.47	65.14	22.31	8.59	19.87	12.45	46.13	22.61
kurt	1	31.04	0.00	30.84	-1.14	-2.59	4494.11	-11.71	4240.02	1.93	-12.10	-52.54	72.14	-110.27	35.82	47.12	-8.36	-15.06	11.74	-5.02	-8.08	-25.25	3.00	0.56	-10.56	22.03
kurt	2	-1.72	0.00	2.79	-1.64	-4.76	-0.42	0.00	-0.38	45.75	50.25	-25.82	0.00	-26.00	2.71	29.85	3.50	14.50	3.20	7.88	-0.70	25.99	79.97	48.10	-3.33	-12.88
skew	1	-8.77	0.00	-8.73	1.13	-1.10	296.95	0.60	284.29	4.36	0.91	30.68	13.41	28.20	9.70	14.94	1.40	1.39	6.40	3.41	0.65	-2.86	0.87	6.58	-1.25	6.09
skew	2	-1.88	0.00	-3.09	1.32	-0.76	-6.63	0.00	-6.65	10.09	10.77	-0.19	0.00	-0.33	2.40	7.80	-1.24	4.35	0.24	3.16	1.79	14.81	14.37	18.72	1.98	0.30

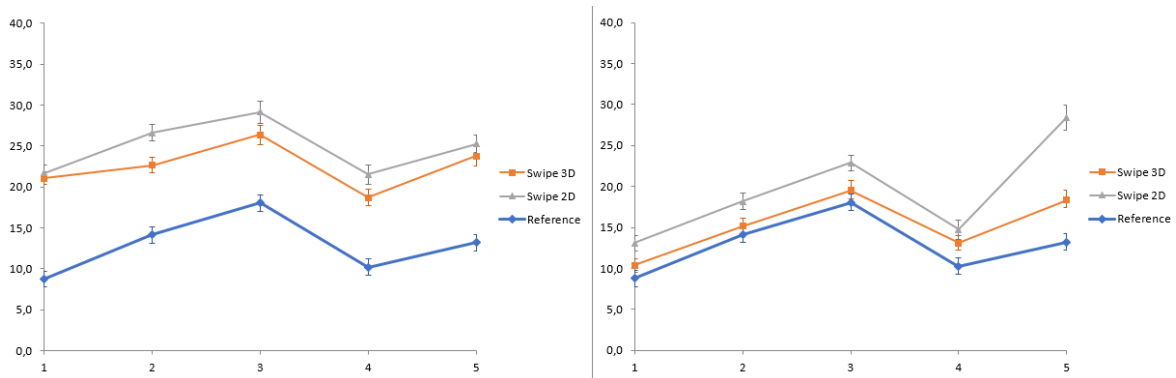
Tabela 6.8: Dane zebrane dla testów wersji gry wykorzystującej interfejs CLICK 2D

N_o	n	LEVEL 1					LEVEL 2					LEVEL 3					LEVEL 4					LEVEL 5				
		t_Abs	t_Ball	t_Think	rots	clicks	t_Abs	t_Ball	t_Think	rots	clicks	t_Abs	t_Ball	t_Think	rots	clicks	t_Abs	t_Ball	t_Think	rots	clicks	t_Abs	t_Ball	t_Think	rots	clicks
1	1	13,49	2,76	10,73	1	4	17,40	12,20	5,2	5	8	33,28	9,83	23,45	1	4	15,12	3,72	11,4	1	4	30,57	11,25	19,32	5	10
2	7,98	2,78	5,2	5,2	1	7	11,83	5,94	5,89	3	8	15,87	11,04	4,83	1	4	10,22	3,76	6,46	1	4	12,98	7,03	5,95	2	5
2	1	13,49	2,76	10,73	1	4	17,40	12,20	5,2	5	8	33,28	9,83	23,45	1	4	15,12	3,72	11,4	1	4	30,57	11,25	19,32	5	10
2	7,98	2,78	5,2	5,2	1	7	11,83	5,94	5,89	3	8	15,87	11,04	4,83	1	4	10,22	3,76	6,46	1	4	12,98	7,03	5,95	2	5
3	1	21,60	2,77	18,83	5	15	22,26	12,30	9,96	7	16	32,32	11,08	21,24	5	11	23,16	9,57	13,59	4	13	27,34	15,65	11,69	7	10
2	12,26	2,77	9,49	9,49	3	9	22,40	16,59	5,81	9	15	19,22	11,06	8,16	1	7	19,68	3,76	15,92	1	11	27,44	7,02	20,42	6	12
4	1	26,69	2,77	23,92	5	15	33,66	10,22	23,44	6	18	29,89	19,08	10,81	3	18	23,68	3,76	19,92	1	12	30,77	16,89	13,88	11	17
2	9,00	2,78	6,22	6,22	1	8	14,04	6,00	8,04	3	7	19,48	11,09	8,39	1	6	14,40	3,75	10,65	1	6	20,60	7,03	13,57	2	8
5	1	25,19	2,76	22,43	5	8	32,89	5,98	26,91	5	16	31,14	11,05	20,09	9	19	24,87	9,62	15,25	5	11	45,23	20,61	24,62	6	11
2	13,70	2,76	10,94	10,94	1	6	19,16	6,01	13,15	7	11	20,59	11,10	9,49	1	5	12,51	3,75	8,76	3	6	20,51	7,02	13,49	4	10
6	1	24,22	7,13	17,09	7	14	30,05	10,47	19,58	3	8	27,17	11,06	16,11	5	16	19,44	3,80	15,64	2	5	24,97	7,09	17,88	6	11
2	19,23	2,81	16,42	16,42	1	4	14,62	6,04	8,58	3	6	21,35	11,11	10,24	1	5	25,09	3,81	21,28	1	5	44,43	7,04	37,39	2	5
7	1	20,27	2,78	17,49	3	10	23,35	14,51	8,84	6	13	29,92	10,99	18,93	3	8	17,81	3,77	14,04	5	11	26,94	11,34	15,6	6	11
2	12,99	2,76	10,23	10,23	3	7	22,35	5,96	16,39	9	12	27,58	11,06	16,52	5	13	24,01	3,79	20,22	3	8	18,80	7,04	11,76	2	6
8	1	22,39	2,78	19,61	1	9	25,29	5,96	19,33	5	10	31,14	11,03	20,11	7	12	18,33	9,54	8,79	4	7	23,28	7,04	16,24	6	10
2	12,88	2,76	10,12	10,12	1	5	16,65	5,94	10,71	3	6	21,96	10,99	10,97	1	4	14,53	3,75	10,78	1	5	18,69	7,04	11,65	5	8

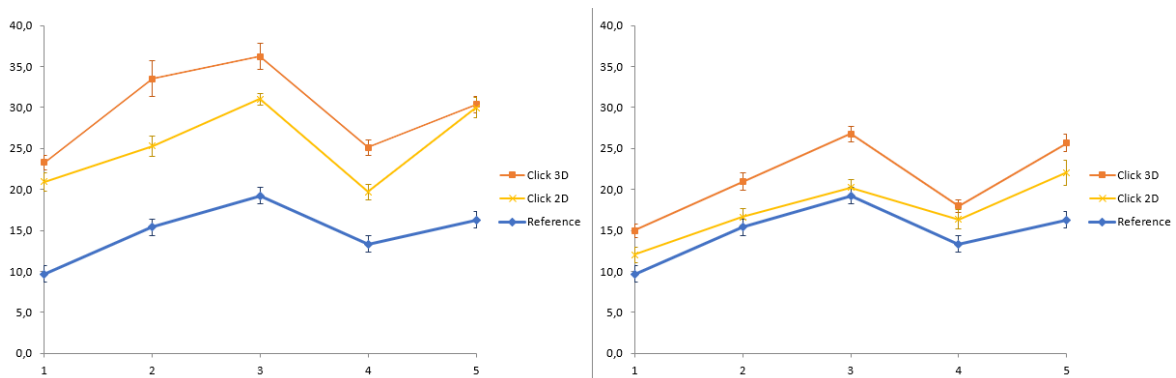
Tabela 6.9: Wyniki analizy danych zebranych dla wersji gry wykorzystującej interfejs CLICK 2D

	click,2d	LEVEL 1					LEVEL 2					LEVEL 3					LEVEL 4					LEVEL 5				
		t_Abs	t_Ball	t_Think	rots	clicks	t_Abs	t_Ball	t_Think	rots	clicks	t_Abs	t_Ball	t_Think	rots	clicks	t_Abs	t_Ball	t_Think	rots	clicks	t_Abs	t_Ball	t_Think	rots	clicks
mean	1	20,92	3,31	17,60	3,50	9,88	25,29	10,48	14,81	5,25	12,13	31,02	11,74	19,27	4,25	11,50	19,69	5,94	13,75	2,88	8,38	29,96	12,64	17,32	6,50	11,25
mean	2	12,00	2,78	9,23	1,50	6,63	16,61	7,30	9,31	5,00	9,13	20,24	11,06	9,18	1,50	6,00	16,33	3,77	12,57	1,50	6,13	22,05	7,03	15,02	3,13	7,38
first_quart	1	16,88	2,76	13,91	1,00	6,00	19,83	8,10	7,02	3,00	8,00	29,89	10,41	17,52	2,00	6,00	16,47	3,74	11,40	1,00	4,50	25,96	9,17	14,74	5,00	10,00
first_quart	2	8,49	2,76	5,71	0,00	5,00	12,94	5,94	5,89	0,00	6,00	17,55	11,04	6,50	0,00	4,00	11,37	3,75	7,61	0,00	4,50	15,84	7,02	8,80	0,00	5,00
median	1	22,00	2,77	18,16	4,00	9,50	24,32	11,34	14,65	5,00	11,50	31,14	11,04	20,10	4,00	11,50	18,89	3,79	13,82	3,00	9,00	28,96	11,30	17,06	6,00	10,50
median	2	12,57	2,78	9,81	1,00	7,00	15,64	5,98	8,31	3,00	8,00	20,04	11,06	8,94	1,00	5,00	14,47	3,76	10,72	1,00	5,50	19,66	7,03	12,63	2,00	7,00
third_quart	1	24,71	2,78	21,02	5,00	14,50	31,47	12,25	21,51	6,00	16,00	33,28	11,07	22,35	6,00	17,00	23,42	9,56	15,45	4,50	11,50	30,67	16,27	19,32	9,00	11,00
third_quart	2	13,35	2,78	10,59	3,00	8,50	20,76	6,03	11,93	9,00	12,00	21,66	11,10	10,61	5,00	7,00	21,85	3,80	18,07	3,00	7,00	24,02	7,04	17,00	5,00	9,00
min	1	13,49	2,76	10,73	1,00	4,00	17,40	5,96	5,20	3,00	8,00	27,17	9,83	10,81	1,00	4,00	15,12	3,72	8,79	1,00	4,00	23,28	7,04	11,69	5,00	10,00
min	2	7,98	2,76	5,20	1,00	4,00	11,83	5,94	5,81	3,00	6,00	15,87	10,99	4,83	1,00	4,00	10,22	3,75	6,46	1,00	4,00	12,98	7,02	5,95	2,00	5,00
max	1	26,69	7,13	23,92	7,00	15,00	33,66	14,51	26,91	7,00	18,00	33,28	19,08	23,45	9,00	19,00	24,87	9,62	19,92	5,00	13,00	45,23	20,61	24,62	11,00	17,00
max	2	19,23	2,81	16,42	3,00	9,00	22,40	16,59	16,39	9,00	15,00	27,58	11,11	16,52	5,00	13,00	25,09	3,81	21,28	3,00	11,00	44,43	7,04	37,39	6,00	12,00
range	1	13,20	4,37	13,19	6,00	11,00	16,26	8,55	21,71	4,00	10,00	6,11	9,25	12,64	8,00	15,00	9,75	5,90	11,13	4,00	9,00	21,95	13,57	12,93	6,00	7,00
range	2	11,25	0,05	11,22	2,00	5,00	10,57	10,65	10,58	6,00	9,00	11,71	0,12	11,69	4,00	9,00	14,87	0,06	14,82	2,00	7,00	31,45	0,02	31,44	4,00	7,00
variant	1	4,69	1,44	4,52	2,18	4,23	6,00	2,88	7,97	1,09	3,89	1,91	2,82	3,90	2,63	5,52	3,57	2,82	3,16	1,69	3,53	6,33	4,45	3,70	1,80	2,22
variant	2	3,51	0,02	3,50	0,87	1,49	4,02	3,51	3,62	2,65	3,02	3,50	0,04	3,50	1,32	2,83	5,51	0,02	5,50	0,87	2,20	9,49	0,01	9,49	1,54	2,45
std.dev	1	1,17	1,20	2,13	1,48	2,06	2,45	1,70	2,82	1,04	1,97	1,38	1,68	1,98	1,62	2,35	1,89	1,68	1,78	1,30	1,88	2,52	2,11	1,92	1,24	1,49
std.dev	2	1,87	0,13	1,87	0,93	1,22	2,00	1,87	1,90	1,63	1,74	1,87	0,19	1,87	1,15	1,68	2,35	0,14	2,34	0,93	1,48	3,08	0,09	3,08	1,34	1,56
coef.of.var	1	10,35	36,24	12,08	42,18	20,82	9,69	16,18	19,06	19,88	16,26	4,46	14,30	10,25	38,19	20,44	9,60	28,28	12,92	45,23	22,44	8,39	16,69	11,10	20,66	13,25
coef.of.var	2	15,60	4,53	20,28	62,04	18,45	12,07	25,66	20,43	32,53	19,04	9,24	1,73	20,37	76,68	28,03	14,38	3,81	18,66	62,04	24,24	13,97	1,26	20,51	39,66	21,21
kurt	1	-21,32	21,74	-19,77	-10,01	-36,26	-72,13	-6,59	-153,61	2,69	-39,25	2,63	75,22	34,29	-5,12	-62,13	-27,66	-23,24	9,70	-8,51	-36,20	233,47	-16,08	13,70	23,56	44,99
kurt	2	14,64	0,00	13,77	0,00	-0,48	-32,18	128,73	-0,76	-15,02	-2,36	23,58	0,00	23,63	18,29	53,89	-53,40	0,00	-53,32	0,00	12,73	433,14	0,00	432,18	-2,13	-3,67
skew	1	-9,57	5,99	-5,46	0,36	-1,61	1,53	-3,97	4,38	-0,88	2,48	-2,47	15,25	-11,95	2,51	-1,45	1,24	3,72	3,27	0,14	-0,74	37,06	5,20	4,83	6,61	10,48
skew	2	6,58	0,00	6,43	1,42	-0,67	3,70	22,72	8,02	4,25	5,80	6,79	0,00	6,89	5,26	12,73	9,36	0,01	9,23	1,42	5,84	63,74	0,00	63,68	2,39	3,72

Najważniejszym mierzonym czasem jest t_{abs} . Jego analiza pozwala na szybkie określenie jak dobrze dany użytkownik poradził sobie z wybranym poziomem. Zestawienie czasów absolutnych dla interfejsów wykorzystujących interakcje przeciągania i klikania ukazane zostały odpowiednio na rysunkach 6.1 oraz 6.2.

Rysunek 6.1: Wykresy przedstawiające porównanie średnich t_{abs} dla interfejsów wykorzystujących interakcję przesuwania. Wykres po lewej stronie przedstawia wyniki dla pierwszego przejścia gry, a ten po prawej dla drugiego. Niebieską linią zaznaczony został czas referencyjny.

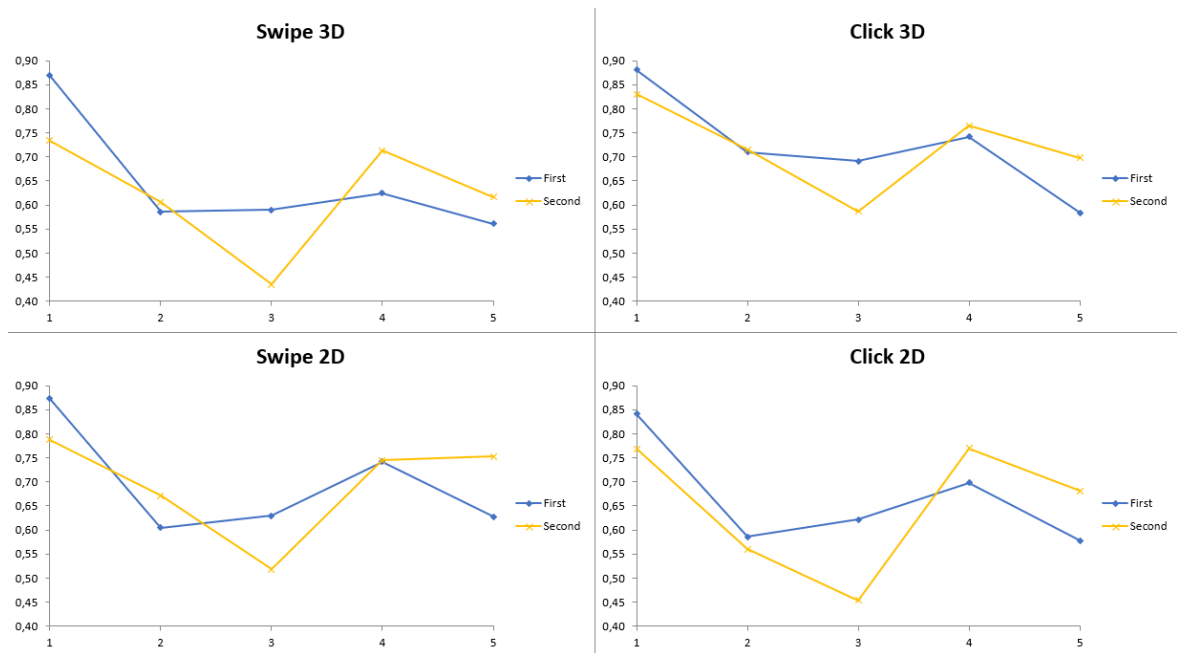
Rysunek 6.2: Wykresy przedstawiające porównanie średnich t_{abs} dla interfejsów wykorzystujących interakcję klikania. Wykres po lewej stronie przedstawia wyniki dla pierwszego przejścia gry, a ten po prawej dla drugiego. Niebieską linią zaznaczony został czas referencyjny.

Nie okazało się zaskoczeniem, że niezależnie od wersji gry czasy absolutne zmniejszały się przy powtarzaniu poziomów. Wynika to zarówno, z tego, że gracze mogą pamiętać, jak przejść te plansze jak również znają oni wtedy zasady rządzące grą, a co za tym idzie szybciej są w stanie wywnioskować odpowiednie rozwiązanie. Zwrócić należy na uwagę, że relacja pomiędzy wynikami dla interfejsów w danej kategorii jest stała. Jeżeli aplikacja wykorzystująca Swipe 2D przy pierwszym podejściu generowała lepsze wyniki od analogicznej wersji 3D to taką samą zależność zaobserwować można przy drugim podejściu.

Do refleksji skłonić może to, że to wyniki dla Swipe 3D i Click 2D są bliżej odpowiednim im wartościom referencyjnym. Spodziewać by się można było, iż miejsce to obejmą odpowiadające sobie wersje gry, czyli albo interfejsy 2D albo 3D. Okazuje się zatem iż sposób interakcji wpływa również w pewnym stopniu na stosunek pomiędzy nimi.

Należy również zauważyć że dla danych zbliżonych do referencji (w drugich przejściach) w poziomie czwartym oraz piątym widoczne jest zwiększające odchylenie się od tych wartości. Wynika to zapewne z tego, iż są to poziomy nietrywialne o zwiększającej się trudności, a co za tym idzie na czas wpływają umiejętność rozwiązywania problemów, którą prezentują użytkownicy.

Wartościowym okazało się sprawdzanie stosunku $n_t = \frac{t_{think}}{t_{abs}}$. Oznacza on jak duży procent całego czasu spędzonego na poziomie wykorzystany był przez użytkowników na zastanawianie się nad tym, jak go przejść. Wykres reprezentujący zebrane informacje przedstawiony został na rysunku 6.3.

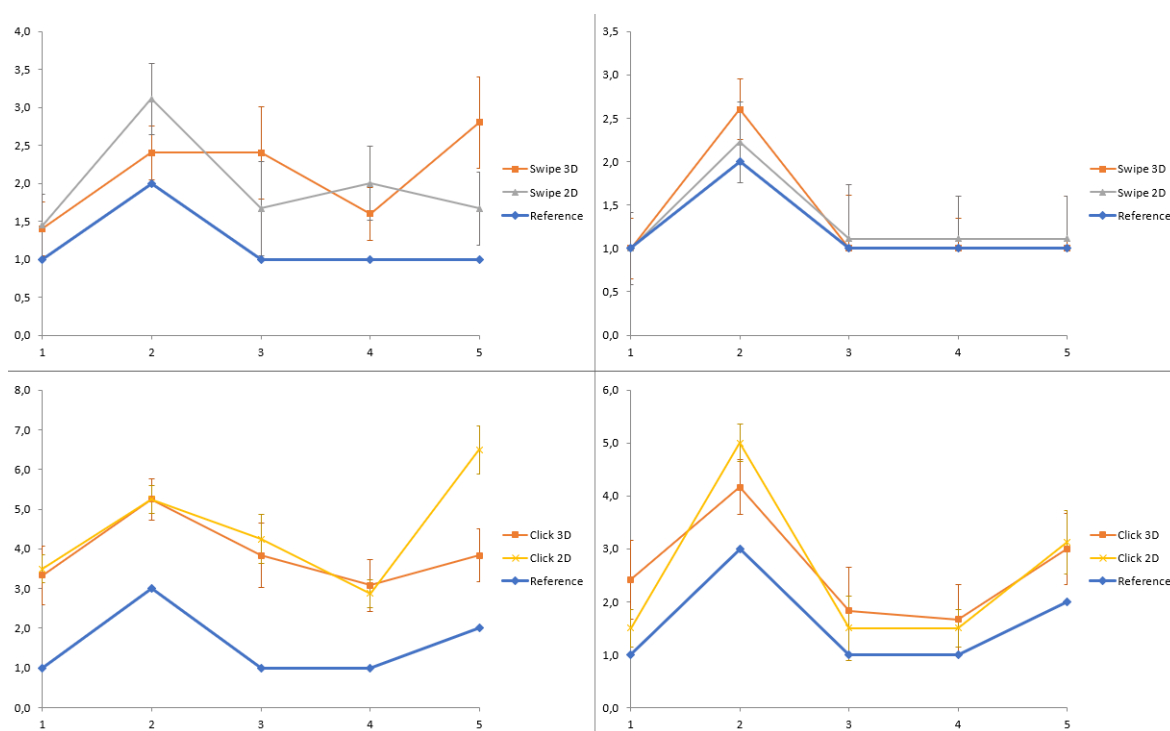
Rysunek 6.3: Zestawienie wykresów n_t w zależności od poziomu dla pierwszego i drugiego przejścia gry.

Zobaczyć na nim można ciekawą zależność, która występuje we wszystkich typach interfejsów. Krzywe wyznaczone przez dane zarówno w zakresie pierwszego przejścia gry jak i drugiego są podobne dla każdej wersji. Widząc grę po raz pierwszy użytkownicy potrzebują względnie najwięcej czasu na zrozumienie prezentowanych im treści, bo zajmuje im to zwykle około 85% całego czasu wykorzystanego w trakcie przechodzenia tej planszy. Interesującym okazać się może również fakt, iż ponownemu podejściu do tego samego poziomu towarzyszyły podobne wartości n_t (około 75%). Podyktowane może być to faktem, iż zaimplementowany w nim samouczek bardzo odcina się od dalszej zawartości gry, a co za tym idzie gracze przyzwyczajeni do normalnej rozgrywki po raz kolejny muszą się dostosować do prezentowanej im treści. Zaskakującym okazał się fakt, iż przy drugim podejściu do rozgrywki typowy użytkownik więcej czasu spędza na zastanawianiu się jak optymalnie przejść poziomy czwarty oraz piąty. Interpretować można to jako rezultat chęci poprawienia swoich wcześniejszych wyników (zostały im one przy pierwszym podejściu ukazane jako liczba zdobytych gwiazdek). Poziomy te są pierwszymi nietrywialnymi dla gracza znającego podstawowe mechaniki gry, co tłumaczyć może skok pomiędzy danymi z trzeciego oraz czwartego poziomu.

6.6.2 Popelniane błędy

Drugim kluczowym aspektem wpływającym na ocenę rozgrywki użytkownika są interakcje, jakie wykonał w trakcie przechodzenia poszczególnych poziomów. Do tego grona zaliczają się zarówno zwykłe dotknięcia ekranu jak i rotacje wykonywane na pierścieniach. Połączenie tych statystyk pozwala w bardzo prosty sposób oszacować jak dużo użytkowników używających tej aplikacji pozostawiają przypadkowi w celu osiągnięcia zamierzonych celów.

Podobnie jak w przypadku przedstawiania danych dla absolutnego czasu, zarówno rotację jak i kliknięcia przedstawić można w zestawieniu z danymi referencyjnymi (tab. 5.2). W przypadku tych statystyk również należy rozróżnić wyniki pomiędzy kategoriami Click i Swipe. Rysunki 6.4 oraz 6.5 przedstawiają zestawienia odpowiednich wykresów dla średniej ilości rotacji i kliknięć na poziomach. Warty uwagi jest, że dla tego typu danych referencja określona jest w sposób dokładny, brak na niej odchylenia standardowego. Wynika to z faktu, iż ilość i referencyjny sposób wykonania zadanych interakcji istnieje tylko jeden i jest on powtarzalny dla dowolnej ilości prób.

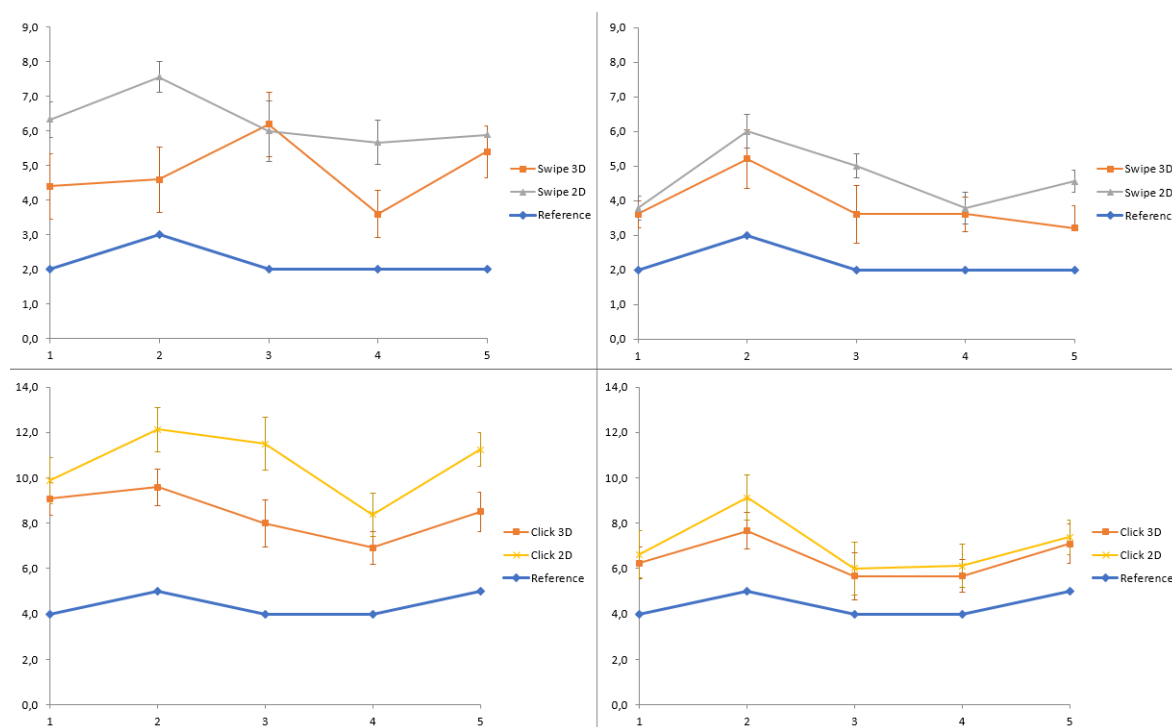
Rysunek 6.4: Wykres przedstawiający porównanie średniej ilości rotacji wykonanych dla interfejsów z dwóch kategorii do wartości referencyjnych (od lewego górnego rogu: Swipe pierwsze podejście, Swipe drugie podejście, Click pierwsze podejście, Click drugie podejście). Oś odciętych oznacza kolejne poziomy gry, podczas gdy oś rzędnych określa średnią ilość rotacji w danej wersji gry.

Analizując dane związane z wykonywanymi przez użytkowników rotacjami można zauważyć ciekawą zależność. W przypadku interfejsów kategorii Swipe doświadczeni gracze zupełnie podświadomie wykorzystują fakt, iż licznik rotacji w tych wersjach inkrementuje się dopiero po puszczeniu pierścienia, z którym wchodzi w interakcję. Obracają oni nim zatem do czasu aż znajdą w ich odczuciu najlepsze jego ułożenie, które pozwoli im na uzyskanie jak najbardziej optymalnego czasu. Objawia się to tym,

że dane obliczone dla drugiego podejścia w grach wykorzystujących te interfejsy bardzo zbliża się do wartości referencyjnych nawet na poziomie czwartym oraz piątym. Zupełnie inaczej przedstawia się to dla interfejsów Click, gdyż grając w bardzo niewiele użytkowników zbliżyło się do wartości wyznaczonych przez twórców. Średnie ilości obrotów dla doświadczonych graczy oscylują tam w granicach jednego obrotu więcej niż jest to przewidziane. Wnioskiem z tego może być to, iż nawet mając lepsze pojęcie o mechanikach kierujących grą i będąc przyzwyczajonymi do sposobu interakcji dalej często popełniają błędy związane z kierunkiem, w którym chcą żeby obrócił się dany pierścień.

Największą ilość rotacji wykonanych zaobserwować można, niezależnie od wersji gry, na poziomie drugim. Jego względnie złożony kształt, wpływa zatem na jego zrozumienie, nawet dla graczy znających już mechaniki gry. Użytkownicy na tym poziomie potrafili zbędnie obracać środkowym pierścieniem poszukując ukrytego rozwiązania, które nie istnieje na tej planszy.

Wartym zwrócenia uwagi jest fakt, iż, z wyjątkiem pierwszego przejścia poziomu piątego, interfejsy z kategorii Click charakteryzują się podobną ilością rotacji na poziom. Oznacza to jednak tylko to, że sposób w jaki przedstawione są informacje dodatkowe na poziomie nie wpływa na decyzje gracza związane z testowaniem różnych rozwiązań łamigłówek.

Rysunek 6.5: Wykres przedstawiający porównanie średniej ilości kliknięć wykonanych dla interfejsów z dwóch kategorii do wartości referencyjnych (od lewego górnego rogu: Click pierwsze podejście, Click drugie podejście, Swipe pierwsze podejście, Swipe drugie podejście). Oś odciętych oznacza kolejne poziomy gry, podczas gdy oś rzędnych określa średnią ilość rotacji w danej wersji gry.

Podobną analizę wykonać można dla średniej ilości kliknięć wykonywanych przez użytkowników. Pierwszym wnioskiem, który wysnuć można obserwując wykresy z wy-

nikami jest fakt, iż niezależnie od wersji oraz doświadczenia gracza wykonywanych było średnio przynajmniej dwa kliknięcia więcej niż jest to konieczne. Jest wiele czynników, które wpływać mogą na taką zależność. Najbardziej prawdopodobnym jednak wydaje się to, że elementy, z którymi możemy wejść w interakcję, a zwłaszcza kulki, są zbyt małe. Zaobserwowano zostało zachowanie, że czasem, by umiejscowić sferę w punkcie startowym użytkownicy musieli wykonywać parę podejść zanim w końcu udało im się zakomunikować grze swoją potrzebę. Również należy pamiętać, iż z racji tego, że gra wspiera mechanikę wielokrotnego dotyku, jako kliknięcie rejestrowane był dowolny nacisk, nawet taki, który związany był z trzymaniem telefonu w rękach i przypadkowym dotknięciem ekranu innym palcem.

W grze zaimplementowana została ukryta mechanika, o istnieniu której użytkownicy nie byli informowani. Pozwalała ona na przyspieszenie początkowej animacji wczytywania poziomu, która, jak się okazało, bardzo szybko zaczynała graczy denerwować. Jej przerwanie wiąże się z dotknięciem palcem w dowolnym miejscu ekranu, a co za tym idzie wyjaśniać ona może zwiększone ilości tej statystyki dla doświadczonych graczy, którzy mieli już szansę samodzielnie odnaleźć tę mechanikę.

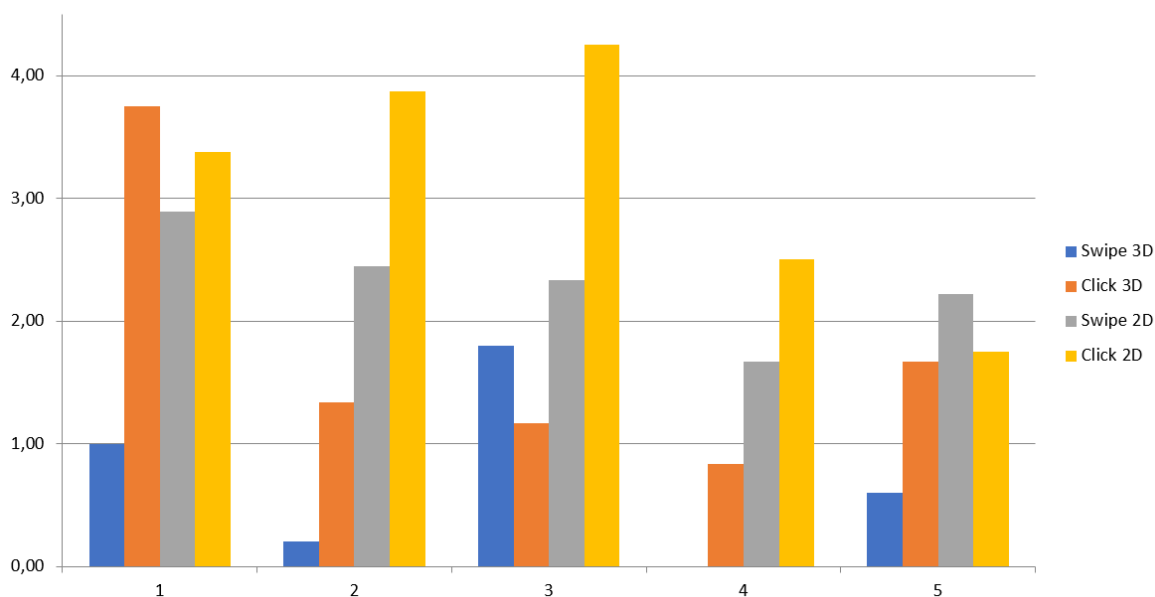
Wartym odnotowania, jest fakt, iż niezależnie od podejścia użytkowników do gry interfejsy odpowiednio z kategorii Click i Swipe miały mniej kliknięć dla wersji 3D, niż 2D. Jest to zależność niespodziewana, gdyż wykorzystywały one pozornie dużo bardziej inwazyjny sposób przedstawienia upływu czasu. Użytkownicy jednak bardzo szybko nauczyli się nie wchodzić w interakcję z elementami przestrzeni, które nie są kulkami i pierścieniami. Dla wersji gry przedstawiających czas jako element interfejsu użytkownika zanotowano odwrotną zależność. Początkowo jest on ukryty i dopiero po ustawieniu pierwszej kulki rozwija się. Nacisk na niego jeszcze przed rozpoczęciem właściwej rozgrywki również na to pozwala. Okazało się, że gracze często chcą móc oszacować jak dobre ustawienie należy znaleźć, by uzyskać trzy gwiazdki. Wpływało to oczywiście na fakt, iż doświadczony użytkownik chcąc dowiedzieć się więcej o aktualnej planszy wykonywał dodatkowy dotyk jeszcze zanim wystartowała gra.

Opracowane w ten sposób dane pozwalają na względne oszacowanie jak dobrze gracze radzili sobie przy pierwszym i drugim podejściu. Korzystając jednak ze wzoru 5.1 jesteśmy jednak w stanie wyznaczyć średnią ilość błędów, jakie wykonywali oni w czasie rozgrywki. Na rysunku 6.6 przedstawiony został wykres porównujący ilość popełnianych błędów przy pierwszym przejściu gry z rozróżnieniem na poziom, na którym błędy te zostały zarejestrowane. Rysunek 6.7 przedstawia analogiczne dane dla drugiego podejścia, które wykonywali gracze.

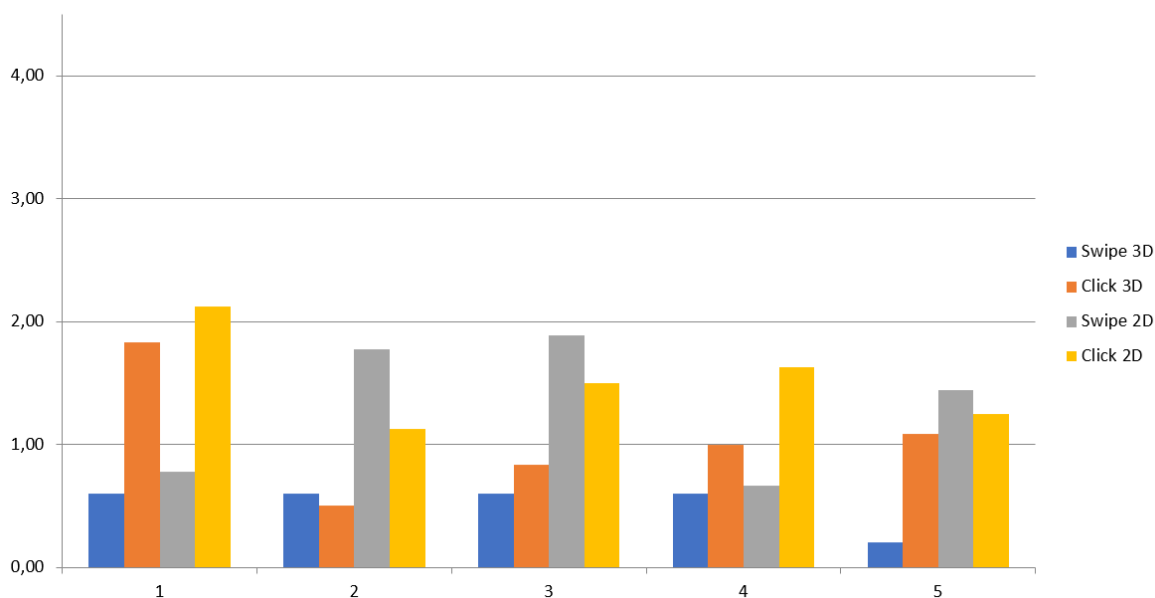
Dzięki takiemu przedstawieniu danych zaobserwować można ciekawe zależności w błędach, które popełniają użytkownicy. Jak można było się spodziewać, gracz doświadczony wykonuje ponad dwukrotnie mniej akcji, które nie są wspierane przez aplikację.

Łatwo zauważyć, że już przy pierwszym podejściu użytkownicy popełniają ich najmniej dla wersji gry wykorzystującej interfejs Swipe 3D. Zastanawiające jest, że dla poziomu drugiego i czwartego średnia ilość popełnionych błędów wzrosła w drugim przejściu. Gdy gra osoba niedoświadczona to wyniki uzyskane dla tych plansz są bardzo satysfakcjonujące, gdyż oscylują one w granicach zera. Biorąc pod uwagę wyniki zaprezentowane na rysunkach 6.4 oraz 6.5 wywnioskować można że błędy te wynikają głównie z faktu niepotrzebnych dotknięć wykonanych na ekranie, które nie są związane z rotacjami pierścieni.

Dla wersji gry wykorzystującej interfejs Click 2D zarejestrowanych zostało najwięcej

Rysunek 6.6: Wykres przedstawiający średnią ilość błędów popełnianych przy pierwszym przejściu gry w zależności od poziomu. Oś odciętych oznacza kolejne poziomy gry, podczas gdy oś rzędnych określa średnią ilość błędów w danej wersji gry.

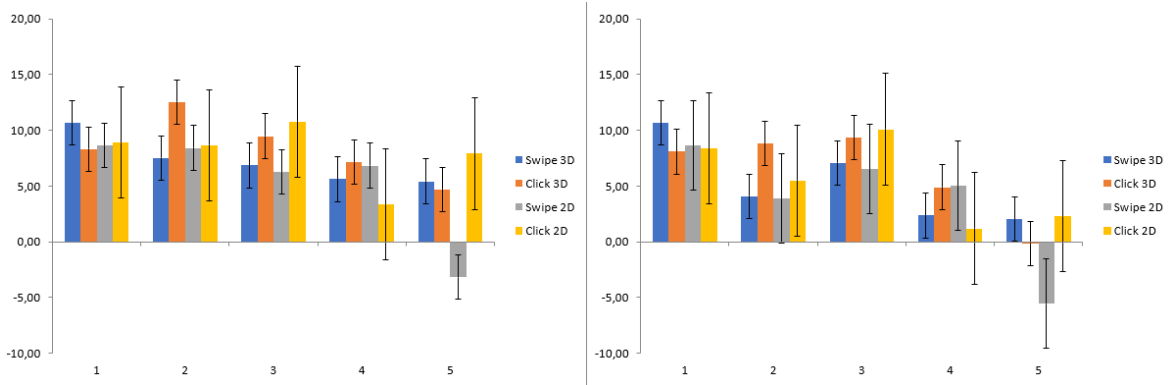
Rysunek 6.7: Wykres przedstawiający średnią ilość błędów popełnianych przy drugim przejściu gry w zależności od poziomu. Oś odciętych oznacza kolejne poziomy gry, podczas gdy oś rzędnych określa średnią ilość błędów w danej wersji gry.

błędów. Jak pokazują dane przedstawione wyżej wysokie wartości w tych wykresach spowodowane są niepotrzebnymi operacjami, do których zaliczają się zarówno zbędne dotyki jak i obroty fragmentów labiryntu.

6.6.3 Różnice pomiędzy podejściami

Ważnym aspektem przeprowadzonych na potrzeby tej pracy badań jest porównanie sposobu, w jaki grali użytkownicy za pierwszym i drugim razem, gdy przechodzili te same poziomy. By lepiej je przeanalizować wykorzystane zostały dane względne, które obliczane są ze wzoru 5.2. Wartym do odnotowania jest że dla tego typu informacji brak jest wartości referencyjnych, gdyż każda ze zbieranych statystyk w tym wypadku równa by była zeru. Wynika to z faktu, iż dane referencyjne zebrane zostały przez twórców rozgrywki, gdzie różnice w przechodzeniu przez nich kolejnych poziomów są pomijalne.

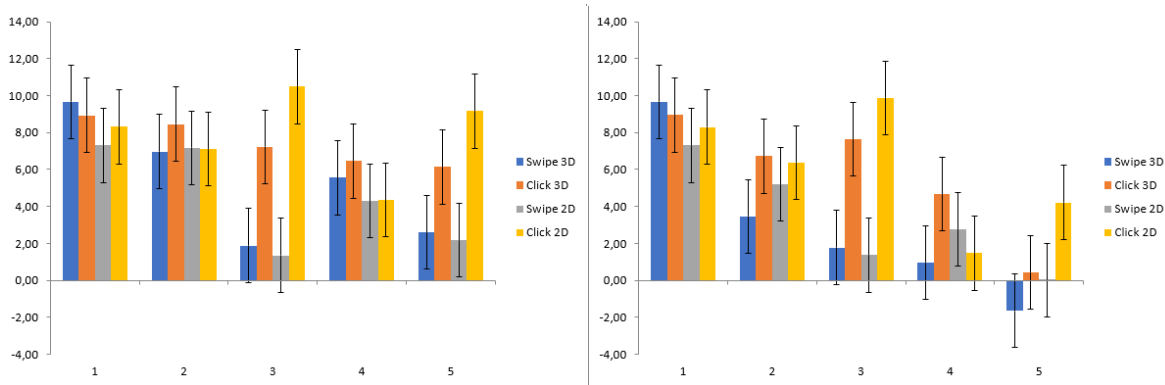
Podobnie jak w przypadku nieprzetworzonych informacji, tutaj też analizę należy rozpocząć od czasów, w jakich udało się użytkownikom przejść poziomy. W tym wypadku jednak uzyskanie odpowiedniej klarowności przedstawionych danych oprócz wykresu dla t_{abs} umieszczono również informacje o t_{think} . Zestawienie tych dwóch wykresów umieszczone zostało na rysunku 6.8. Takie podejście pozwala na zrozumienie, co było głównym czynnikiem wpływającym na takie a nie inne wyniki całkowitego czasu potrzebnego na przejście poszczególnych poziomów.

Rysunek 6.8: Wykresy przedstawiający średnie względne czasy przejść poziomów. Od lewej: dane dla t_{abs} i dane dla t_{think} . Oś odciętych oznacza kolejne poziomy, zaś rzędnych określa względny czas.

Przeglądając się przedstawionym danym bardzo łatwo zauważyć można duże podobieństwo między tymi dwoma wykresami. Oznacza to, że różnice w czasie absolutnym podyktowane są głównie tym, jak długo użytkownicy zastanawiali się nad rozwiązaniem konkretnych poziomów. Statystyki względne są w większości wypadków większe od zera, co oznacza, że zmalał czas, który potrzebny im był na etap rozgrywki. Jedynym wyjątkiem są w tym wypadku wyniki dla piątego poziomu w wersji Swipe 2D. Zaobserwować można tam, iż użytkownicy potrzebowali tam najwięcej czasu na namysł. Nie można jednak wykluczyć, iż wynik jednostki zakrzywił te wyniki. Zastąpienie wartości średniej medianą (rys. 6.9) pozwolił na odsiew danych brzegowych. Dzięki temu stwierdzić można, iż wynik dla poziomu piątego faktycznie został zakrzywiony. Wartym odnotowania również jest fakt, iż wartości mediany są w podobnej zależności względem siebie co te ze średniej. Zestawienie ze sobą tych danych pozwala na lepsze zrozumienie rozłożenia wyników.

Analizując zebrane wyniki zobaczyć można, iż wraz ze zwiększaniem się numeru poziomu, wartości względne czasu zbliżają się do zera. Wynika to z tego, że grając użytkownicy zdobywają coraz to większe doświadczenie. Wraz z nim mniej czasu po-

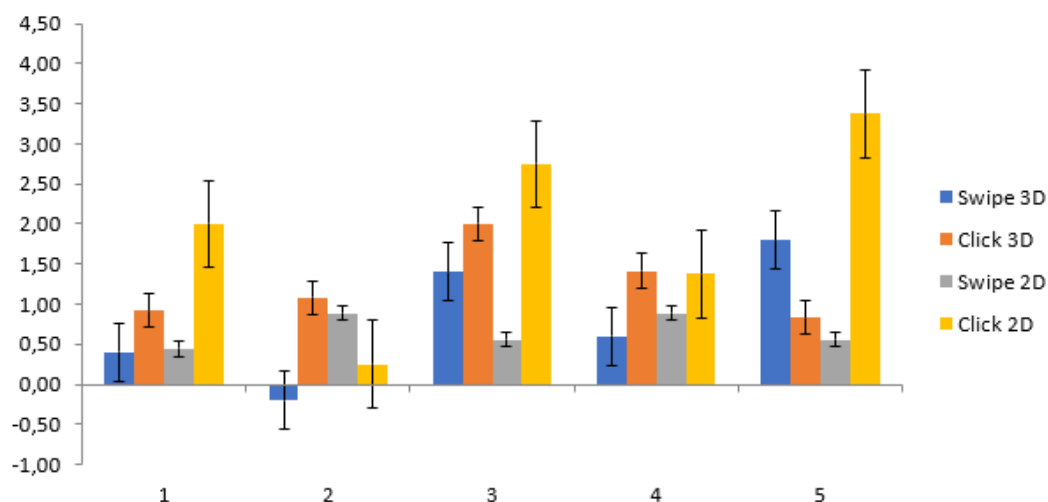
Rysunek 6.9: Wykresy przedstawiający medianę z względnych czasów przejść poziomów. Od lewej: dane dla t_{abs} i dane dla t_{think} . Oś odciętych oznacza kolejne poziomy, zaś rzędnych określa względny czas.

trzebują na zastanawianie się w ramach danego poziomu jakie akcje są dla nich dozwolone. Dla dalszych poziomów czas ten zależy jedynie od trudności samego labiryntu, a nie stopnia, w jakim zrozumiana jest gra. Po dłuższej rozgrywce spodziewać się zatem można, że wartości względne w dalszych poziomach będą bardzo zbliżone do 0.

Na poziomach pierwszym i drugim użytkownicy zanotować można największe różnice w zastanawianiu się nad ruchem (czasy względne są dla nich największe). Każdy z nich zawiera w sobie samouczki, które zmieniają na pewien czas sposób rozgrywki. Drastyczne zmniejszenie czasu spędzonego na kontemplacji i próby zrozumienia przedstawionych treści dla poziomu pierwszego jest proste do wytłumaczenia. Doświadczony gracz szybciej jest w stanie zrozumieć bądź przypomnieć sobie sposób w jaki aplikacja przekazuje informacje odnośnie akcji, które gracz musi wykonać. Dysponując tą wiedzą szybko są oni w stanie je przeprowadzić i jednocześnie rozwiązać znajdującą się na tej planszy trywialną wersję labiryntu. Złożoność poziomu trzeciego polega na tym, że w trakcie ruchu kulki, gdzie gracz nie spodziewa się żadnych zaskoczeń, następuje przybliżenie kamery na skrzyżowanie do którego dochodzi właśnie sfera. Zdarzenie to występuje jednak dopiero po wystartowaniu gry, stąd też użytkownicy, którzy wiedzą, że to się wydarzy nie potrzebują zastanawiać się nad znalezieniem rozwiązania innego niż to, które jest im od początku proponowane.

Podobną analizę przeprowadzić można dla danych względnych dotyczących średnich obrotów pierścieni oraz dotknięć ekranu, które wykonywali użytkownicy. Wykresy przedstawiające obliczone wartości dla tych statystyk zobaczyć można na rysunkach 6.10 - 6.11.

Obserwując dane zebrane o względnych rotacjach zobaczyć można, iż dla interfejsu Swipe 2D zanotowano sumarycznie najmniejsze wartości względnych rotacji. Oznacza to, że użytkownicy nie za pierwszym i za drugim razem wykonywali podobną ilość obrotów pierścieni przy rozgrywaniu poziomów. Nie należy jednak zapominać, iż interakcja w interfejsach kategorii Swipe pozwala na "przytrzymywanie" elementów planszy. Oznacza to, że kąt α_r zanotowanego pojedynczego obrotu opisać tam można zależnością $\alpha_r = n * 90$, gdzie n jest dowolną liczbą całkowitą. Inaczej sprawa wygląda dla interfejsów Click, gdyż tam n wynosić może tylko ± 1 . Z tego powodu spodziewać się można, iż część użytkowników korzystała z tej zależności i zastanawiając się nad prawidłowym ułożeniem pierścieni po prostu ustawiała je w coraz to kolejnych obrotach nie

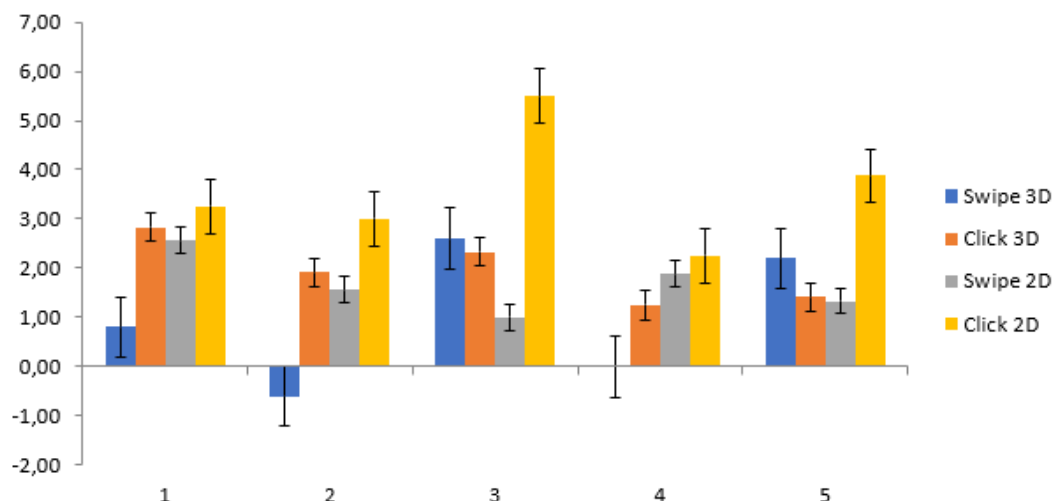
Rysunek 6.10: Wykres przedstawiający średnie względne rotacje wykonane na poziomach. Oś odciętych oznacza kolejne poziomy, zaś rzędnych określa względny czas.

przestając przy tym ich przytrzymywać, co poskutkowało mniejszą ilością wynikowych obrotów.

Zastanawiającym jest, że pomimo tego faktu wyniki Swipe 3D dla drugiego poziomu wskazują na to, że część użytkowników wykonała więcej obrotów za drugim przejściem (uwidocznione to zostało ujemną wartością względną dla tych danych). Szybkie porównanie z wartościami z tabeli 6.3 pozwala na określenie, że proceder ten powtórzył się dla prawie 75% wszystkich użytkowników, którzy korzystali z wersji gry wykorzystującej ten interfejs (trzeci kwartył wartości względnej jest ujemny). Dopatrywać się tu zatem można, iż użytkownicy odnosili wrażenie, iż ukryte jest w ramach tego poziomu ustawienie pierścieni, które pozwala na szybsze jego przejście.

Zaskakujące również okazać się może to, że dla interfejsu Click 2D - dla którego to w większości przypadków odnotowano największe wartości względne - poziom drugi okazał się tym, w którym ilości rotacji za pierwszym i drugim przejściem niemalże się pokrywały. Wynikać to może z faktu iż ograniczenia, które niesie ze sobą ta wersja gry wpływają na to, czy gracz ma ochotę szukać bardziej optymalnego rozwiązania dla względnie oczywistego poziomu.

W przypadku względnych dotyków ekranu zaobserwować można, że dla każdego poziomu gry wykorzystującej interfejs Click 2D różnica w ich ilości pomiędzy pierwszym a drugim podejściem danego użytkownika jest największa. Na tej podstawie stwierdzić można, że to zestawienie heurystyk przyczynić się mogło do największej ilości niepotrzebnych kliknięć. Największy skok odnotowany został w trzecim poziomie, gdzie doświadczony użytkownik wykonywał przeszło 6 operacji mniej. Przyczyną tego zarejestrowanego zachowania może być wspomniane już wcześniej zabranie kontroli jakie ma miejsce w samouczku na tej planszy. Gracze nie wiedząc co się dzieje starają się szybko zareagować na wyświetlaną im animację. Przy pierwszym podejściu nie wiedzą oni, że nie jest wymagane od nich wykonanie żadnej akcji, więc próbują jak najlepiej odnieść się do tego, co postrzegają jako zmienianie się reguł gry. Inaczej prezentuje się ta sytuacja dla doświadczonych użytkowników, którzy w tej sytuacji nie próbują już wykonywać żadnych dodatkowych operacji. Jako potwierdzenie tej teorii wyznaczyć można to, że dla tej planszy zanotowana została największa ilość kliknięć w wersji gry

Rysunek 6.11: Wykres przedstawiający średnie względne ilości kliknięć wykonane na poziomach. Oś odciętych oznacza kolejne poziomy, zaś rzędnych określa względny czas.

Swipe 3D, którą pod względem spełnianych heurystyk określić można jako przeciwieństwo wcześniej wspomnianej Click 2D.

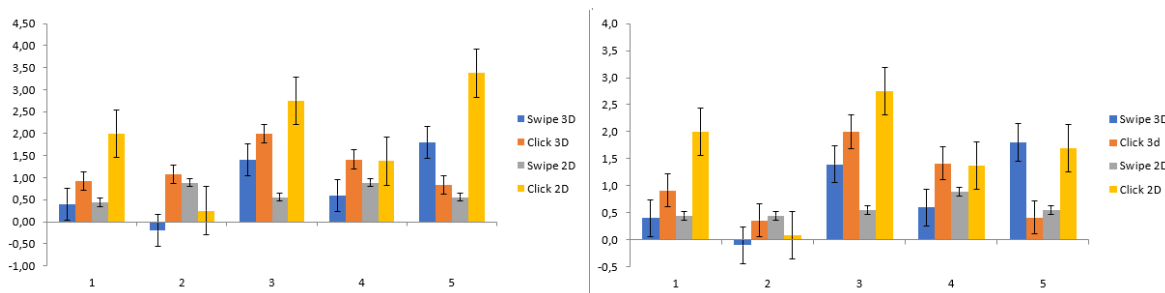
Do przemyśleń skłania fakt, iż dla drugiej wersji gry korzystającej z interfejsów kategorii Swipe nie została zaobserwowana tak drastyczna zmiana pomiędzy wersjami jak ta opisana wyżej. Tylko dla pierwszych dwóch poziomów względna różnica w ilości dotyków plasowała się na drugim miejscu w kategorii ilości a i to o niewielką ilość. Oznaczać to może, iż fakt, iż wersja ta prezentowała niektóre części interfejsu w przestrzeni gry mogło mieć pozytywny wpływ na zrozumienie gry już za pierwszym razem.

Najbardziej zbliżonymi do oczekiwanych wyników odznaczyła się wersja gry spełniająca obie heurystyki, czyli Swipe 2D. Jej wyniki nie były najmniejsze dla każdego poziomu, ale brak w niej gwałtownych skoków, które oznaczać mogą zagubienie użytkownika przy pierwszej rozgrywce i różnice w ilości kliknięć na planszę są na względnie tym samym poziomie przez cały czas. Spodziewać by się można, że zależność ta zachowana jest również dla dalszej części gry.

Należy pamiętać, że ilość interakcji wymaganych w celu osiągnięcia tego samego celu dla interfejsów typu Click i Swipe jest różna. Żeby móc lepiej przeanalizować te dane należy sprowadzić je do porównywalnego stanu. Z tego też powodu zostały one podzielone przez referencyjne minimalne ilości wymaganych interakcji, które przedstawione zostały w tabeli 5.2. Dane przekształcone w ten sposób zestawione zostały ze swoimi nieznormalizowanymi wersjami (rys. 6.12 - 6.13).

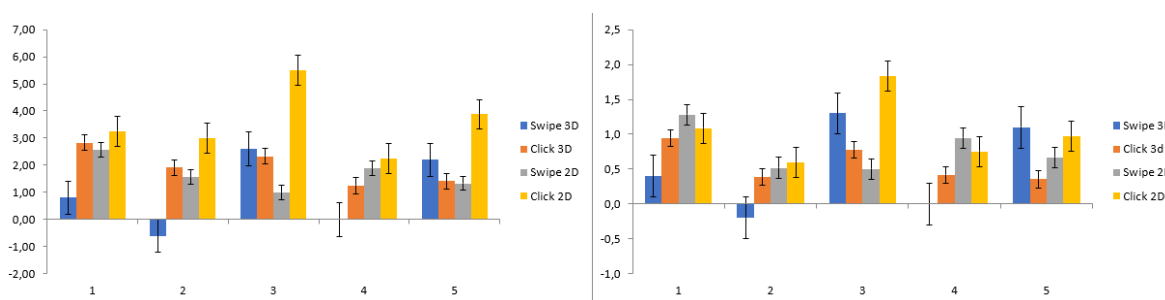
W tak przekształconych danych zmniejszone zostało przekłamanie związane z poziomem drugim oraz piątym, w których to wykonać trzeba większą ilość operacji obrotu by osiągnąć taki sam obrót końcowy pierścieni (dla gier korzystających z interfejsu Swipe). Wynika to z faktu, iż mechanika klikania pozwala tylko na obrót o 90 stopni podczas gdy przeciąganie palcem do zadanego obrotu nie zawiera tego ograniczenia.

Znormalizowanie danych dla obrotów pierścieni dla interfejsów Swipe wpływa tylko na dane z poziomu drugiego. Inaczej wygląda to dla interfejsów Click, gdzie dla niektórych poziomów należy wykonać tych obrotów więcej, by osiągnąć ten sam efekt. Skutek

Rysunek 6.12: Zestawienie wykresów przedstawiających względne ilości rotacji (od lewej: dla danych nieznormalizowanych oraz dane znormalizowanych). Oś odciętych oznacza kolejne poziomy, zaś rzędnych określa względne rotacje.

przekształcenia tych danych zaobserwować można na podstawie zależności pomiędzy interfejsem Click 3D a Swipe 2D. Okazuje się bowiem, iż średnia ilość względnych rotacji porównywanie większa jest w tej wersji gry wykorzystującej interakcje w postaci przeciągania. Pomniejszony został również odnotowany wcześniej skok w tej statystyce dla piątej planszy w Click 2D. Okazało się, iż jest ona porównywalna do tego co zaprezentowane zostało w Swipe 3D.

Rysunek 6.13: Zestawienie wykresów przedstawiających względne ilości kliknięć (od lewej: dla danych nieznormalizowanych oraz dane znormalizowanych). Oś odciętych oznacza kolejne poziomy, zaś rzędnych określa względne kliknięcia.

W wypadku ilości dotknięć ekranu zaobserwować można większe zmiany w zależnościach pomiędzy poszczególnymi wynikami. Okazuje się tutaj bowiem, że wyniki interfejsu Click 3D są korzystniejsze aniżeli wcześniej uznane za najlepsze dane ze Swipe 2D. Dla poziomu drugiego oraz piątego okazało się bowiem, że są one najbliższe zeru. Duże skoki widoczne w nieznormalizowanej wersji Click 2D również zostały zniwelowane. Jedynym miejscem, dla którego interfejs ten przedstawia największą liczbę względnych dotknięć ekranu jest poziom trzeci. Uwidoczniona została nieregularność wyników dla Swipe 3D. Tylko tam na podstawie zebranych danych brak jest możliwości określenia, jak zmieniać by się mógł ten wykres dla dalszych części gry.

Kategorie Click i Swipe są do siebie o wiele bardziej porównywalne dzięki wykonaniu operacji normalizowania. Wszystkie wyniki są bardziej zbliżone między sobą a co za tym idzie bardziej uwydatnione zostały zależności pomiędzy określonymi wersjami gry.

7. Wnioski

7.1 Hipoteza 1

Zrozumienie mechanik gry mobilnej przychodzi użytkownikom łatwiej dla gier spełniających więcej heurystyk użyteczności.

Zrozumienie mechanik gry zbadane zostało w tej pracy poprzez porównanie wyników graczy niedoświadczonych z tymi wygenerowanymi przez te same osoby, ale kiedy mają już one pojęcie o tym, jak gra działa. Poprzez porównywanie graczy z samymi sobą zminimalizowane zostały czynniki, takie jak predyspozycje jednostki, czy jej umiejętność rozwiązywania problemów. Najlepsze zrozumienie mechanik rozpoznać można zatem za pomocą danych względnych, które przedstawione zostały na rysunkach 6.8 - 6.13. Najmniejsze różnice w danych zebranych dla nowicjusza a tą samą osobą zaznaną ze sposobem w jaki działa aplikacja oznaczać zatem mają najlepsze poznanie mechanik już przy pierwszym podejściu.

Wersja gry wykorzystująca interfejs Swipe 2D spełnia przedstawione warunki zarówno dla czasu absolutnego, jak i dla ilości wykonanych rotacji w ramach poziomu. W przypadku danych niepoddanych operacji normalizowania (rys. 6.11) spełnione one zostały również dla ilości dotyków ekranu wykonywanych na planszach. W przypadku znormalizowania informacji ta wersja aplikacji okazuje się nie spełniać zadanych założeń.

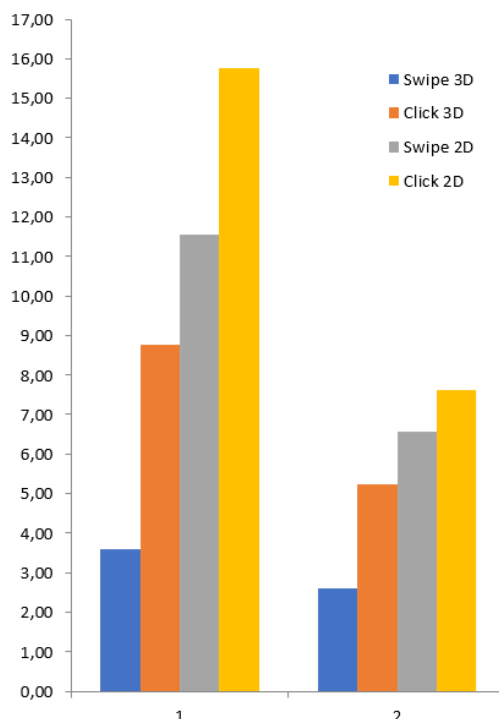
Zrozumiane zostało w niej najszybciej co jest celem gry i jak można wchodzić w interakcję z elementami na planszy. W zestawieniu z interfejsami z kategorii Click okazało się jednak iż stosunkowo wykonano w tym procesie więcej niepotrzebnych dotknięć. Znormalizowane dane umniejszają jednak pojedyncze błędy takie jak przypadkowe muśnięcie ekranu innym palcem w znacznie większym stopniu dla wersji gry wykorzystujących klikanie jako podstawowy sposób interakcji.

Rozumiejąc znaczenie tej zależności stwierdzić jednak można, iż Swipe 2D okazał się wersją gry, która pozwala na najszybsze zrozumienie mechanik rozgrywki. Z racji tego, że to właśnie on spełniał obydwie z wybranych heurystyk stwierdzić można, iż ta hipoteza została potwierdzona.

7.2 Hipoteza 2

Użytkownicy popełniają mniej błędów w wypadku gier spełniających więcej heurystyk użyteczności

Łatwo można zidentyfikować poprawność tej hipotezy poprzez analizę wykresu przedstawionego na rysunku 7.1.

Rysunek 7.1: Wykres przedstawiający sumaryczne średnie ilości błędów popełnianych przez graczy w zależności od tego, które jest to ich podejście do przechodzenia zadanych poziomów. Oś odciętych oznacza numery kolejnych prób, podczas gdy oś rzędnych określa sumaryczną średnią ilość błędów w danej wersji gry.

Zauważyć można, iż zależności pomiędzy sumarycznymi średnimi ilościami błędów popełnianych w różnych wersjach gry niezależna jest od tego jak dobrze użytkownicy znają mechaniki gry. Zarówno w przypadku pierwszego jak i drugiego podejścia zachowane zostały proporcje w jakich popełniane są błędy. Zaskakującym okazało się, że wersja gry Swipe 2D, czyli ta, która spełnia obie zadane heurystyki jest na drugim miejscu w kwestii średniej ilości popełnianych błędów na poziomach. Interfejs, który w założeniu wygenerować miał najwięcej niepożądanych interakcji - Click 3D - okazał się od niego pod tym względem bardziej optymalnym.

Wersje aplikacji, które spełniały tylko pierwszą bądź drugą heurystykę okazały się najbardziej skrajnymi w badanej kwestii - Click 2D (spełniona pierwsza heurystyka) zarejestrował najwięcej błędów podczas gdy Swipe 3D (spełniona druga heurystyka) najmniej. Osiągnięcie takich wyników pozwala na poddanie pod wątpliwość, czy samo spełnianie bądź też nie wybranych zasad projektowania dotyczących użyteczności może mieć wpływ na to, jak dużo nieprzewidzianych zachowań wykonają użytkownicy. Z tej racji druga z wysnutych hipotez nie mogła zostać potwierdzona.

7.3 Hipoteza 3

Użytkownicy grający w grę spełniającą mniej heurystyk użyteczności osiągają gorsze wyniki od tych, którzy grają w wersję spełniającą ich więcej.

W niejednej grze bardzo trudne jest określenie co definiuje jakość z jaką udaje się graczowi wykonywać zadania. W przypadku badanej aplikacji pod uwagę brany został czynnik, który w niej samej stanowi wyznacznik tego ile gwiazdek, czyli nagrody za przejście poziomu, udzielić użytkownikowi. Jediną statystyką, która na to wpływa jest czas, w jakim udało się przejść dany poziom. W zebranych na potrzeby tej pracy danych opisywana była ona jako t_{abs} . Minimalny czas, w jakim można przejść daną planszę, od wystartowania rozgrywki do dostarczenia ostatniej kulki do środka labiryntu, jest niezależny od rodzaju interfejsu użytkownika. Dla każdego poziomu zdefiniowana jest wartość referencyjna, której użytkownicy nie są w stanie przekroczyć. Zebrane wyniki pomniejszyć można zatem o referencje zyskując tym samym informację o tym jak optymalne drogi zostały wybrane dla poszczególnych wersji gry. Na rysunku REFERENCE przedstawione zostały wykresy, na których zamieszczone zostały te sumaryczne średnie wartości nadmiaru wykorzystanego czasu na przejście poziomu dla pierwszego i drugiego przejścia gry.

7.4 Wynik

Popelnione błędy: - przez długi czas mierzone były złe dane - danie zbyt dużej swobody badanym osobom

Co zrobione było dobrze: - bardzo wyraźne różnice w danych zebranych przez poszczególne wersje

Co możnaby lepiej: - Poziom 3 zabiera kontrolę i to się graczom nie podobało. Układ poziomu wpływa na to, że gracze szukają tam "podstępu". - wybrano zbyt wąski zakres heurystyk - sprawdzić dla gier innego typu - przystosować interfejs tak, by żadna z wersji nie cechowała się większą ilością możliwych interakcji - w jednym środowisku kontrolowanym - experts review, który rzadko przecież wykorzystywany jest w branży gamedevowej - eyetracking do sprawdzania - kolorystyka, obroty pierścieni i siatki ozdobne mogły być przy drugim podejściu inne, tak, żeby zmniejszyć "granie na pamięć"

8. Podsumowanie

tekst

9. Abstract

jednostronicowy abstrakt całej pracy in english

10. Bibliografia

- [1] “Game usability heuristics (play) for evaluating and designing better games: The next iteration,” pp. 557–566, 2009.
- [2] H. Desurvire, H. , C. , M. , T. , and J. A, “Using heuristics to evaluate the playability of games,” 01 2004.
- [3] H. Desurvire, K. Jegers, and C. Wiberg, “Evaluating fun and entertainment: Developing a conceptual framework design of evaluation methods,” 2007.
- [4] M. Sicart, “Defining game mechanics.” <http://gamestudies.org/0802/articles/sicart>, 2008. [data dostępu: 29.08.2018].
- [5] D. Norman and J. Nielsen, “The definition of user experience (ux).” <https://www.nngroup.com/articles/definition-user-experience/>. [data dostępu: 30.08.2018].
- [6] “Samsung galaxy note 3 lte specyfikacja techniczna.” <http://www.mgsm.pl/pl/katalog/samsung/galaxynote3lte/>. [data dostępu: 4.09.2018].
- [7] A. Hussain and R. G. Mohammed, “Usability evaluation of mobile game applications : A systematic review,” 2015.
- [8] S. Soomro, W. F. Wan Ahmad, and S. Sulaiman, “Evaluation of mobile games with playability heuristic evaluation system,” pp. 1–6, 06 2014.
- [9] H. Korhonen and E. M. I. Koivisto, “Playability heuristics for mobile games,” pp. 9–16, 01 2006.
- [10] A. Ponnada and A. Kannan, “Evaluation of mobile games using playability heuristics,” pp. 244–247, 08 2012.
- [11] “State of the polish video game industry ’17,” 2017.
- [12] H. Korhonen, “Evaluating playability of mobile games with the expert review method,” 2014.
- [13] J. Nielsen and R. Molich, “Heuristic evaluation of user interfaces,” in *Proceedings of the SIGCHI Conference on Human Factors in Computing Systems*, CHI ’90, (New York, NY, USA), pp. 249–256, ACM, 1990.
- [14] H. Mohamed @ Omar and A. Jaafar, “Conceptual framework for a heuristics based methodology for interface evaluation of educational games,” vol. 3, 04 2010.

- [15] J. Paavilainen, “Playability: A game-centric definition,” pp. 487–494, 10 2017.
- [16] J. González-Sánchez, F. L. Vela, F. Montero Simarro, and N. Padilla-Zea, “Playability: Analysing user experience in video games,” vol. 31, 10 2012.
- [17] H. Korhonen, “Comparison of playtesting and expert review methods in mobile game evaluation,” in *Proceedings of the 3rd International Conference on Fun and Games*, Fun and Games ’10, (New York, NY, USA), pp. 18–27, ACM, 2010.
- [18] M. Käki, “Enhancing web search result access with automatic categorization,” 12 2005.

11 Spis rysunków

5.1	Wygląd przykładowego poziomu gry <i>Sphaze</i>	14
5.2	Przykładowe rozmieszczenie punktów startowych na poziomie. Punkty startowe zostały oznaczone czerwonymi okręgami.	15
5.3	Wygląd pierwszego samouczka przed którym postawiony jest gracz. . .	16
5.4	Wygląd poziomu zawierającego samouczek tyczący się skrętu kul. Czerwonym okręgiem zaznaczone zostało skrzyżowanie.	17
5.5	Początkowy wygląd czwartego i piątego poziomu gry <i>Sphaze</i> . Mają one na celu pomóc użytkownikowi zrozumieć mechanikę ruchu kul.	17
5.6	Wygląd poziomu pierwszego dla wersji gry wykorzystującej interfejs <i>SWIPE 2D</i>	19
5.7	Wygląd poziomu pierwszego dla wersji gry wykorzystującej interfejs <i>SWIPE 3D</i>	20
5.8	Wygląd początkowy pierwszych pięciu poziomów gry <i>Sphaze</i> . Poziomy ustawione są w kolejności, od poziomu pierwszego (po lewej) do piątego (po prawej).	21
6.1	Wykresy przedstawiające porównanie średnich t_{abs} dla interfejsów wykorzystujących interakcję przesuwania. Wykres po lewej stronie przedstawia wyniki dla pierwszego przejścia gry, a ten po prawej dla drugiego. Niebieską linią zaznaczony został czas referencyjny.	31
6.2	Wykresy przedstawiające porównanie średnich t_{abs} dla interfejsów wykorzystujących interakcję klikania. Wykres po lewej stronie przedstawia wyniki dla pierwszego przejścia gry, a ten po prawej dla drugiego. Niebieską linią zaznaczony został czas referencyjny.	31
6.3	Zestawienie wykresów n_t w zależności od poziomu dla pierwszego i drugiego przejścia gry.	32
6.4	Wykres przedstawiający porównanie średniej ilości rotacji wykonanych dla interfejsów z dwóch kategorii do wartości referencyjnych (od lewego górnego rogu: Swipe pierwsze podejście, Swipe drugie podejście, Click pierwsze podejście, Click drugie podejście). Oś odciętych oznacza kolejne poziomy gry, podczas gdy oś rzędnych określa średnią ilość rotacji w danej wersji gry.	33
6.5	Wykres przedstawiający porównanie średniej ilości kliknięć wykonanych dla interfejsów z dwóch kategorii do wartości referencyjnych (od lewego górnego rogu: Click pierwsze podejście, Click drugie podejście, Swipe pierwsze podejście, Swipe drugie podejście). Oś odciętych oznacza kolejne poziomy gry, podczas gdy oś rzędnych określa średnią ilość rotacji w danej wersji gry.	34

6.6	Wykres przedstawiający średnią ilość błędów popełnianych przy pierwszym przejściu gry w zależności od poziomu. Oś odciętych oznacza kolejne poziomy gry, podczas gdy oś rzędnych określa średnią ilość błędów w danej wersji gry.	36
6.7	Wykres przedstawiający średnią ilość błędów popełnianych przy drugim przejściu gry w zależności od poziomu. Oś odciętych oznacza kolejne poziomy gry, podczas gdy oś rzędnych określa średnią ilość błędów w danej wersji gry.	36
6.8	Wykresy przedstawiające średnie względne czasy przejść poziomów. Od lewej: dane dla t_{abs} i dane dla t_{think} . Oś odciętych oznacza kolejne poziomy, zaś rzędnych określa względny czas.	37
6.9	Wykresy przedstawiające medianę z względnych czasów przejść poziomów. Od lewej: dane dla t_{abs} i dane dla t_{think} . Oś odciętych oznacza kolejne poziomy, zaś rzędnych określa względny czas.	38
6.10	Wykres przedstawiający średnie względne rotacje wykonane na poziomach. Oś odciętych oznacza kolejne poziomy, zaś rzędnych określa względny czas.	39
6.11	Wykres przedstawiający średnie względne ilości kliknięć wykonane na poziomach. Oś odciętych oznacza kolejne poziomy, zaś rzędnych określa względny czas.	40
6.12	Zestawienie wykresów przedstawiających względne ilości rotacji (od lewej: dla danych nieznormalizowanych oraz dane znormalizowanych). Oś odciętych oznacza kolejne poziomy, zaś rzędnych określa względne rotacje.	41
6.13	Zestawienie wykresów przedstawiających względne ilości kliknięć (od lewej: dla danych nieznormalizowanych oraz dane znormalizowanych). Oś odciętych oznacza kolejne poziomy, zaś rzędnych określa względne kliknięcia.	41
7.1	Wykres przedstawiający sumaryczne średnie ilości błędów popełnianych przez graczy w zależności od tego, które jest to ich podejście do przechodzenia zadanych poziomów. Oś odciętych oznacza numery kolejnych prób, podczas gdy oś rzędnych określa sumaryczną średnią ilość błędów w danej wersji gry.	43

12. Zawartość płyty

- [1] Tekst pracy w formacie PDF
- [2] Pliki z wynikami przeprowadzonych badań
- [3] Plik z wynikami przeprowadzonej analizy